

Munkaadóság és kiadóhivatás

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Munkaadóság 8-10, 8-59

NAPILÓ

Előfizetés és befizetés

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár

Megjelenés

minden nap, hétfőn és
Szombat napokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. NOVEMBER 30.

326. SZÁM

PÉNTEK

Az önkormányzati adók

Klicin Mita, a bácskai tartomány választmányának elnöke alapos tájékozottságra valló expozét mondott a tartománygyűlés közgyűlésén a jövő évi költségvetésről. A tartományi választmány elnöke szerint az állam úgy bánik a tartománnyal, mint a mostoha gyerekkel: kiteszi egy elhagyott utra és ott magára hagyja, hadd boldoguljon ahogy tud. Ennek a folyománya, — mondja Klicin Mita — hogy a nép a tartományi önkormányzatot csak új tehernek tekinti.

Lehet, hogy a közvélemény más fogalmat alkotna a tartományi önkormányzatról, ha az állam többet és hatékonyabban törődne a tartományokkal és különösen ha a tőle átvett intézmények fenntartására az állami jövedelmek aránylagos részét átengedné. Egyelőre azonban tény az, hogy a tartományi autonómia a köztudatban csak mint a polgárság újabb megterhelésének jogcíme szerepel. Klicin Mita rámutat arra, hogy amíg a tartományi kiadások végösszege nagyobb a bevételénél, a tavalyi huszonöt százalékos tartományi pótdadó nem emelkedik. Amde a nép a számtani formulákra vajmi kevéssé kíváncsi és inkább az a kérdés köti le érdeklődését, hogy nem fog-e szaporodni a ráakott terhek. Ha a kiadások nagyobbak, mint az elmúlt évben és a pótdadó százalékszámja ugyanaz marad, akkor tartani kell attól, hogy a tartományi közigazgatás a bevételei hiány fedezésére a pótdadó keretein kívül, új illetékek kirovásával keres majd új jövedelmeket, tehát a pótdadó változatlanúsága nem jelenti egyszersmind a polgárság terheinek változatlanúságát is. Itt van a *punctum saliens*. Ha az államkormányzat nem tesz eleget a tartományi jogos pénzügyi igényeinek, akkor a tartományi költségvetés nem szaporítható a lakosság terheinek fokozása nélkül. Megnyugtató csak az volna e tekintetben, ha a kiadásokat redukálnák, a főszolgabírók külön dotációjára szánt egy millió dinárt, az autók mobilok üzemeltetésére előirányzott 272.000 dinárt és hasonló kiadásokat törölnének a költségvetésből s a legmesszebbmenő költségredukcióval gyakorolna a tartomány kíméletet az adófizető polgárság iránt, amely eddig a tartományi önkormányzat hatását csak az újabb pótdadó és illetékek kirovásában érezte meg. Mindenesetre örvendetes Klicin Mitának az a megállapítása, amely szerint a tartományi kiadásainak hatvan százaléka gazdasági célokat szolgál, de, sajnos, a gazdasági viszonyok még korántsem javultak annyira, hogy a nép további adókat bírna el.

A községi autonómia is, amelytől a Vajdaság teljes joggal várt üdvös eredményeket, igen lassan halad előre a pozitív munka terén. Ez magában véve természetes, hiszen a tíz év alatt felhalmozódott teendők elvégzése nem mehet márról-holnapra. Nem szabad türelmetlen várakozást fűzni a községi önkormányzathoz, amelyre ugyszólván egy egész generáció községpolitikai programját felölelő feladatok hárulnak. Másfelől azonban itt is azt tapasztaljuk, hogy a szanálás mérsékelt ritmusával szemben a polgárság újabb terheinek kimódolása gyors tempóban folyik. Szubotica példánul előreláthatólag huszonöt százalékkal fel fogják emelni a pótdadót és a további sokkal nagyobb mérvű pótdadómelést a vele járó ódíummal együtt csak úgy tudja a magsztrátus elkerülni, hogy különböző illetékek és a közevetvám tetemes felemelésével fakaszt olyan jövedelmi forrásokat, amelyekkel a városi gazdálkodás pénzügyi egyensúlyát ügyvel-bájjal fenntarthatja. Tragikus dilemma ez: a községi önkormányzatok kénytelenek gondoskodni kiadásaik és bevételeik összhangjáról, amely a lakosság áldozatkészségének intenzív igénybevétele nélkül nem érhető el, a lakosság viszont kénytelen tiltakozni eddigi, amugy is roskasztó közszolgáltatásainak kiszélesítése ellen, mert eljutott teherbíró-képessége végső határához.

Ennek az abnormis helyzetnek főoka az általános politikai konszolidáció hiánya, amely miatt a külföldi tőke az országgal szemben tartózkodó álláspontra helyezkedik. Csak a nagypolitika függő kérdéseinek megoldása után kerülhet a sor az autonómiában is olyan produktív

tevékenységre, amely a nép megadóztatását a gazdasági élet fellendítésével teremtett lehetőségekre alapítja. De addig is, amíg ez a várva-várt állapot bekövetkezik, a nép szeretne már könnyítéseket is látni ahelyett, hogy megélhetése

feltételeit egyre újabb adókkal és illetékekkel nehezítik meg és ha már a konstruktív alkotások késnek, az önkormányzatnak legalább azt az előnyét keresi, amely a helyi közterhek csökkenésében nyilvánul meg.

Létrejött a találkozás Sztanojevics Áca és Szavcsics Milos között

Szavcsics néhány nap múlva Zagrebba utazik és konkrét javaslatot tesz a parasztdemokrata koalíciónak

A radikálisok népgyűléseket rendeznek Horvátországban

Beogradból jelentik: A parlament énapolása után a képviselők legnagyobb része elhagyta Beogradot. Még nincs megegyezés a kormánypártok között arra nézve, hogy meddig tartson a parlamenti szünet, de a demokraták sürgetik a parlament minél előbbi összeülését.

A radikálisok széleskörű népgyűlési programot dolgoztak ki december hónapra. Érdekes, hogy

a radikálisok a decemberi népgyűlések legnagyobb részét Horvátországban tartják meg, ahol az ottani szerbeket akarják elhódítani Pribicevictől.

December 23-ikán Nisben tartanak a radikálisok nagy népgyűlést, amelyen *Vukicsevics* Velja, a radikális klub elnöke is részt vesz.

Csütörtökön Beogradba érkezett *Sztanojevics* Áca, aki felépült betegségeből.

Sztanojevics Áca előbb Mihailovics Iliját, a parlament elnökét kereste fel, majd Szavcsics Milossal tanácskozott hosszú ideig.

A tanácskozás után politikai körökben az a hír terjedt el, hogy *Sztanojevics* Áca és *Szavcsics* Milos közt

részletes megállapodás jött létre egy

olyan megoldásban, amelynek élén *Sztanojevics* Áca vagy *Szavcsics* Milos állana.

Szavcsics Milos az újságíróknak kijelentette, hogy befejezte tárgyalásait *Sztanojevics* Ácával és

néhány nap múlva Zagrebba utazik, ahol már konkrét javaslatot fog tehetni.

Sztanojevics Áca ezután *Petrovics* Nasztával tárgyal több mint egy óra hosszat. Jól informált helyen úgy tudják, hogy *Petrovics* Nasztáz *Szavcsics* Milos akciója iránt érdeklődött, amelyet teljes erejével támogatni kíván.

Szavcsics Milos a csütörtöki nap folyamán *Pribicevics* Valériánnal is tanácskozott.

Megalakult az agrártörvényt tárgyaló parlamenti bizottság

Popovics Dáka agrárreformminiszter tudvalevőleg a parlament szerdai ülésén benyújtotta a nagybirtokok likvidálásáról szóló törvényjavaslatot és az ülésen meg is választották a törvényjavaslatot letárgyaló bizottság tagjait. A bizottság mindjárt meg is alakult és annak elnöke *Sztankovics* Szvetozár volt földművelési miniszter, alelnöke dr. *Ribár* Iván lett.

Dr. Kraft István beszéde a népiskolai törvényjavaslatról

A népiskolai törvényjavaslatot tárgyaló albizottság csütörtökön a közoktatásügyi miniszteriumban *Grol* Milán közoktatásügyi miniszter részvételével ülést tartott. Az ülésen dr. *Kraft* István, anémet párt vezére nagy beszédet mondott.

Kraft főbb vonalakban ismertette a kisebbségi kérdés jogi oldalát a békeszerződések, az alkotmány és az 1920 május 10-iki hazai törvény alapján. Követelte, hogy a mi törvényhozásunkban is garantált minimumát a kisebbségek oktatási jogainak léptessék életbe. Megállapította, hogy

az oktatás kérdésében van a legtöbb összeütközés az európai kisebbségek és többségek felfogása között.

A kisebbségek a legjobb megoldásnak azt tartják, hogy

teljes iskolai és oktatási autonómiát kapjanak az állam felügyelete alatt és támogatása mellett.

mert ez a megoldás végleg elhárítja a konfliktusokat. Ezzel szemben

a nemzeti többségek az állami kisebbségi iskolák fenntartása mellett vannak.

A német kisebbség, amely már a háború előtt is jóviszonyt tartott fenn az egykori szerb kisebbséggel, elvárta és hitte, hogy épen a vajdasági szerbek segítségével elérheti az iskolai önkormányzatot. A német kisebbség ezt a reményt nem adja fel, bár talán az a megoldás, amelyet ez a népiskolai törvény hozna, nem felel meg teljesen ennek a várakozásnak. A nemzeti többség azt az álláspontot foglalja el, hogy állami iskolát kell adni a nemzeti kisebbségeknek.

Vannak lehetőségek ennek a törvénynek a keretében is a kérdés megoldására.

A nehézségek mindenesetre igen nagyok és csak igazi jóakarattal és liberalizmussal lehet ezeket leküzdeni.

A nemzetiség kritériuma

Kraft ezután példákkal illusztrálta azokat az igazgatási nehézségeket és visszaéléseket, amelyek a legutóbbi tíz év alatt a nemzetiségi kérdés megoldását akadályozták. Tíz év óta folyik a vita azon, hogy ki tartozik a nemzeti kisebbségekhez. Kétségtelen, hogy

a nemzeti kisebbséghez való tartozás politikai, gazdasági és iskolai tekintetben csak teher. Az a polgár, aki a saját akaratából valamely nemzeti kisebbséghez tartozónak vallja magát, ennek a kisebbségnek nyelvi és kulturális egységhez tartozik. Ezért nyugodtan el lehet fogadni a polgárok szabad akaratát a nemzeti hovatartozás zsinórmértékéül.

Minden kísérlet a nemzeti hovatartozás objektív megállapítására kikerülhetetlenül önkényhez és erőszakoskodáshoz vezet. Ezután egész sor gyakorlati esetet sorolt fel, majd így folytatta:

— Ha hozzávesszük még mindezekhez a jóakarát hiányát az alsófokú iskolai hatóságok részéről, továbbá az adminisztráció lassúságát, akkor érthető, hogy a kisebbségek harca az iskoláztatás kérdésében eredménytelen marad. A Szerémségben negyven községben van elég gyermek kisebbségi osztályok megnyitására, mégis hétnyolc éve eredménytelenül folyik a harc, úgy hogy a hivatalos adatok szerint

a Szerémségben 2148 német gyermek van német iskola nélkül.

akik egy szót sem hallanak németül, nem tanulnak meg németül írni, olvasni. Az ország sok más vidékén is ez a helyzet.

— Hogy mennyire bizonytalan az anyanyelvű oktatás ott is, ahol a kisebbségi párhuzamos osztályok vannak, azt mutatja a dárdai tanfelügyelő esete, aki ez év november 3-ikán összehívta a tanfelügyelőséghez tartozó tanítókat konferenciára és beszüntette az anyanyelvű oktatást, hivatkozva arra, hogy a hivatalos tanterv ezt nem írja elő.

Itt huszezer német maradt iskola nélkül. Kraft ezután bejelenti, hogy ebben az ügyben a parlamentben interpellációt is fog intézni a közoktatásügyi miniszterhez és követelni fogja, hogy az ügyet vizsgálják ki.

Ilyen viszonyok mellett — folytatta dr. Kraft — nem lehet szó igazi kisebbségi iskoláztatásról, különösen amikor

semmiféle gondot sem fordítanak a tanítók kvalifikációjára a kisebbségi oktatás szempontjából.

Kineveztek tanítókat és igazgatókat a nemzeti iskolákba, akik nem ismerték az iskola tanítási nyelvét, sem a kisebbségi nép kulturáját. Még olyanokat is kineveztek, akiknek nemcsak tanítói kvalifikációjuk nem volt, nemcsak a kisebbségi nyelvet nem ismerték, hanem még az állam nyelvét sem tudták rendesen (oroszok stb.). A kisebbségi iskolákban a tanítói kinevezéseknél el kell fogadni azt az elvet, amelyet Korosec miniszterelnök állított fel közoktatásügyi miniszter korában, hogy

feltétlenül szükséges, hogy a tanítók ahhoz a nemzetiséghez tartozzanak és olyan vallásuk legyenek, mint a gyermekek.

— El kell választani a kisebbségi iskolákat

adminisztráció tekintetében a többségi iskoláktól és ezt az elvet keresztül kell vinni az iskolától kezdve egészen a minisztériumig. A kisebbségi tanítóképzést lehetővé kell tenni és erre közvetlen befolyást kell engedni a kisebbségeknek.

Kifogásolta Kraft, hogy a törvényjavaslat sem a tanítóképzést, sem a polgári iskolák ügyét nem rendezi és követelte, hogy a kisebbségeknek biztosítsák az állami oktatás mellett a teljes szabadságot magániskolák felállítására. Különösen kritizálta a javaslat 42. szakaszát, amely egyenes ellentétben van a kisebbségi védelmi szerződéssel, mert csak az alsó elemi osztályokban engedi meg az anyanyelvű oktatást, az ugynevezett felső elemi osztályokban nem. Követelte, hogy a 7. szakaszt, amely a kisebbségi gyermekek számára külön előkészítő osztályt létesít, töröljék.

Ezután a vallásoktatás kérdésével foglalkozott hosszasan. Ellene van a laikus oktatásnak és erkölcsi, valamint pedagógiai okokra hivatkozva követelte, hogy ezentúl is a papok tanítsák a vallást. Követelte a kántorföldek és az iskolai vagyon visszaadását. Végül kijelentette, hogy

nincs abban a helyzetben, hogy a javaslatot ebben a formájában megszavazza,

de reméli, hogy a később megteendő módosítások lehetővé fogják tenni számára a javaslat megszavazását.

Malabzics muzulmán beszélt ezután, majd az ülést szombatra halasztották, amikor Grol Milán közoktatásügyi miniszter fog válaszolni a felszólalásokra.

Egymillió nyomorgó ember támogatását kéri az angol bányászszövetség

Háromszázezer munkanélküli bányász családját éhínség fenyegeti Angliában

Londonból jelentik: Az angol bányászszövetség szerdán kiáltvánnyal fordult az angol nemzethez és a nagy munkanélküliségre és a közelgő télre való tekintettel

adakozásra hívja fel a polgárságot a nyomorgó bányászok javára.

A kiáltvány szerint jelenleg háromszázezer angol bányász van munka nélkül. Legtöbbjük családos ember,

asszonyal és gyermekekkel és végeredményben több mint egymillióra tehető azoknak a száma, akik a közelgő télen éhínségnek és nyomornak néznek elébe.

A bányászszövetség felszólítja a lakosságot, járuljon hozzá természetbeni adományokkal a nyomorgó bányászok támogatásához. A szövetség főleg cipőt, meleg ruhát, élelmiszereket és takarókat kér.

Magyar nyelvtudás nélkül is szereztek szuboticaiak Röser-bizonyítványokat

A szuboticaik városházán felülvizsgálják az érettségi bizonyítványokat

A szuboticaik rendőrség bünygyi osztálya az államügyszolgálat utasítására megindította a nyomozást a hamis érettségi bizonyítványok ügyében. A nyomozás gyors lebonyolítása érdekében a rendőrség minden intézkedést megtett és értesülésünk szerint rövidesen kezében lesznek azok az adatok, amelyekből kétségtelenül meg lehet majd állapítani, hogy kik szereztek hamis érettségi bizonyítványt a Röser-intézetben. Valószínű, hogy a rendőrség nemcsak szuboticaikra vonatkozó adatokat kap, hanem megszerzi a teljes névsort is, úgyhogy azután mindazok ellen el lehet járni, akik a hamis érettségi bizonyítvánnyal Jánosvárdában helyezkedtek el.

A rendőrség már eddig is számos adatnak jutott a birtokába és az a névsor, amely az első napon már ismert volt a rendőrség előtt, napról-napra bővül. Mindaddig természetesen csak annyit tudnak biztosan a névsorban szereplőkről, hogy a Röserben szereztek érettségi bizonyítványukat. Ezek egyik-másika ellen pedig a körülmények vallanak terhelően, úgyhogy a nyomozó hatóságok ezekben az esetekben már most meg vannak győződve arról, hogy az érettségi bizonyítványuk hamisítvány.

Az egyik ilyen bizonyítvány tulajdonosáról például a rendőrség megállapította, hogy a közelmúltban még olyan ipari foglalkozása volt, amely feleslegessé tesz minden iskolai végzettséget és így valószínű, hogy egy-két év leforgása alatt nem juthatott el legálisan az érettségig.

Sokkal érdekesebb adatok is szerepelnek a rendőrségen. Kiderült, hogy

három olyan Röser-bizonyítványtulajdonos is akad Szuboticaán, akik egy szót sem tudnak magyarul

és így nem valószínű, hogy a hamisítványgyártó intézetben annak rendje és módja szerint levizsgáltak.

Nem kevésbé mulatságos az az eset is, amelynek középpontjában egy jómódú fiatalember áll. Az eddig beszerzett adatok szerint

ez a fiatalember még arra sem érdemesítette a középiskolai érettségi bizonyítványt, hogy utána menjen Budapestre, Egyszerűen elküldte a pénzt Rösernek és postafordultával megérkezett az érettségi bizonyítvány.

A rendőrség a gyanúsítottak névsorát a nyomozás érdekében még a legnagyobb titokban tartja, de amint a szükséges bizonyítékok megérkeznek, nyilvánosságra hozzák a hamis érettségi bizonyítványok tulajdonosainak a névsorát.

A rendőrségi nyomozástól függetlenül a városházán is vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy a tisztviselők közül kiknek van esetleg hamis érettségi bizonyítványuk. A Bácsmegyei Napló munkatársa felkereste dr. Szilpics Károly polgármestert, aki a következőket mondotta:

— Amikor nekem tudomásomra jutott, hogy Szuboticaán is forgalomban vannak Budapestről szerzett hamis érettségi bizonyítványok,

szükségnek találtam a városháza tisztviselői karának leigazoltatását.

Mindazoktól a tisztviselőktől, akik az utóbbi tíz év alatt tettek érettségit, bekérjük az érettségi bizonyítványt és amennyiben hamisítványt találunk,

azok tulajdonosait elbocsátjuk a város szolgálatából.

Hír szerint az állami hivatalokban szintén sor kerül a tisztviselők leigazoltatására.

A bizonyítványhamisító Röser Edvin és Bader Miksa a vizsgálóbíró előtt

Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék harmadik emeleti folyosóján nagy tömeg várta már reggel kilenc órakor Röser A. Edvin, a hamis érettségi bizonyítványokat gyártó igazgató elővezetését An-

talffy Manó vizsgálóbíróhoz. Féltilt tájban tünt fel a fogházhoz vezető lépcsőnél Röser A. Edvin, akit szuronyos fogházor vezetett a vizsgálóbíró elé. Kalap és télikabát nélkül lépegetett a szuronyos fogházor előtt a kíváncsiak sora között a vizsgálóbíró előszobájába. Pár perccel utána hozták Bader Miksát is, aki igazgatóhelyettese volt a Röser-intézetnek.

Antalffy vizsgálóbíró elsőnek Röser A. Edvint hallgatta ki. A kihallgatás során elébe tárták a rendőrségen tett vallomását és felolvasták előtte azoknak a névsorát, akiknek Röser eddigi vallomása szerint hamis érettségi bizonyítványt adtak.

Röser A. Edvin a vizsgálóbíró előtt könnyezve vallott

és teljes beismerő vallomása során azt hangoztatta, hogy ő a legtöbb esetben szivességből adott hamis bizonyítványt. Beismerte, hogy az egyik ismert uszónak is adott hamis érettségi bizonyítványt, de teljesen ingyen.

Röser teljesen megtörve hagyta el Antalffy vizsgálóbíró szobáját. Utána Bader Miksát vezette be a fogházor. Az ő kihallgatása után került sor a szembesítésre.

A vizsgálóbíró a kihallgatások után

elrendelte Röser Edvin, Bader Miksa és Szemző tanár ellen a vizsgálati fogságot.

dr. Lillits Sztojánt, Reményi Miksát és Schoder Józsefet szabadlábra helyezték, de a vizsgálat tovább folyik ellenük.

A budapesti városházán befejezték a Röser-bizonyítványok ügyében a vizsgálatot

A hamisított érettségi bizonyítványok botrányával kapcsolatban Sipőcz Jenő polgármester szigorú vizsgálatot rendelt el annak megállapítására, hogy a fővárosnál vannak-e tisztviselők alkalmazva, akik Röser-érettségivel nyerték el állásukat. A vizsgálatot Gallina Frigyes tanácsnok-főjegyző befejezte. Hír szerint a városházán sokkal kevesebb Röser-érettségis tisztviselő van, mint amennyire az elnöki ügyosztály számított, azonban ezek is igazolták, hogy érettségi bizonyítványukat a Röser-intézetben szabályszerűen szereztek s bizonyítványaik nem hamisítványok.

Kártya és kés

Egy szlavóniai parasztleány az országúton leszurta a barátját, aki ötezer dinárt nyert tőle

Apatinból jelentik: Szemeljac és Kesinci szlavóniai községek között az országúton szerdán este véres gyilkosságot kísérelt történni. Pesák György földművesleány megtámadta egyik barátját, Perván Bózsót, akivel előzőleg kártya közben összeveszett és késsel halálos sérülést ejtett rajta.

Perván és Pesák naponta együtt kártyáztak a szemeljacai nagyvendéglőben és bár néha a kártya fölött összeváltak, később mindig kibékültek. Legutóbb kártyázás közben Pervánnak nagyon kedvezett a szerencse és barátjától több, mint ötezer dinárt elnyert. A játék végén Pesák azzal vádolta meg Pervánt, hogy hamisan kártyázott, amin ismét összevesztek, de verekedésre nem került még sor. Néhány nap telt el anélkül, hogy Perván és Pesák találkoztak volna. Szerdán este Perván hazafelé indult a szomszédos községből és gyanútlanul ment az országúton, amikor a sötétből hirtelen elője toppant Pesák.

— Na most megnézem a szivedet — kiáltotta és a következő pillanatban egy hatalmas d'sznóvágó kés villant meg kezében. Perván önkéntelenül is a szívéhez kapott mindkét kezével, mire a kés, amellyel hatalmas erővel sújtott Pesák, lemetszette a szerencsétlen embernek mindkét kezefejét.

Perván nyomban eszméletlenül esett össze, mire Pesák abban a hitben, hogy barátját meggyilkolta, elmenekült a közeli erdőbe. Kévséll utóbb ugyanazon az úton igyekezett haza felé Perván bátyja, aki észrevette az ut porában heverő öccsét és bevitte a faluba, ahol a történetéről jelentést tett a csendőrségnek. A csendőrség megindította a nyomozást, felkutatva az erdőt, ahol egy hársfába dőlve megtalálta a kést, Pesáknak azonban nyoma veszett.

Az új üzleti évről szükséges

**ÜZLETI
KÖNYVEKET**

már most rendelje meg a

**Minerva nyomda r. t.-nál
Subotica**

MIT CSINÁL ÖN

az unalmas hosszú téli estéken?
Élvezze azt az áldást, amit egy jó

SABA RÁDIÓ-KÉSZÜLÉK

nyújthat

szórakoztat és oktatja Önt nappal, kellemessé teszi esti otthonát, tanítja Önt idegen nyelvekre, közvetít naponta többször pontos időjárást, gyermekeinek szép meséket mond, közvetíti a leghíresebb operaelőadást

mert egy jó

"SABA"
rádiókészülék

és ma már mindenképpen nélkülözhetetlen
kulturszükséglet

Kapható:

Konrath D. D., Subotica
cégnél és összes fiókjainál

Anglia optimizmussal várja a jóvátételi konferenciát

A szövetségesek a napokban válaszolnak a német jegyzékre

Londonból jelentik: A Times vezető helyen foglalkozik az eljövendő jóvátételi konferencia problémájával és cikkét mindenképpen az angol kormány hivatalos véleményének kell tekinteni. A lap szerint elérkezett annak az ideje, hogy minden további haladék nélkül végrehajtsák a genfi népszövetségi tanácsülésen hozott határozatot és megalakítsák a jóvátételi kérdés ellenőrzésére irányuló szakértőbizottságot. A német memorandum, amelyet az elmúlt héten nyújtottak át Churchill pénzügyi kancellárnak, nem tesz mást, mint vázolja a német álláspontot és épp úgy nem kötelezi semmire a szövetséges kormányokat, mint ahogy a szövetségesek memorandumja nem kötelezi Németországot.

Londoni vélemény szerint ezek után elsősorban a

washingtoni kormány megfelelő participálásának elérésére kell lépéseket tenni. Ha ez megtörténik, meg kell állapítani a szakértők számát, az első üres helyét és időpontját. Anglia elkészítette az október harmincadiki német jegyzékre adandó választ és azonnal átnyújtja azt a német kormányoknak, amint a francia kormány és többi számításba kerülő hatalom értesítették Londont, hogy megfelelő jegyzékük szintén elkészült és átnyújtásra vár.

Az angol fellegas nem pesszimista. Általános vélemény szerint Németország még a Dawes-tervezet annuitásainál kisebb annuitásokkal is kényelmesen törlesztheti a szövetségesek háborús adósságait és az elpusztított területek ujjaépítési költségeire is elegendő pénz marad.

Katonai diktaturát akarnak kikiáltani Bulgáriában

Ulmérgesedett a harc Mihajlov és Protogeroz tábornok között — Küszöbön a Ljapcsev-kormány bukása

Véres harcok a bolgár forradalmi szervezetek között

Szófiából jelentik: A bolgár fővárosban, mint jelentették, a mihajlovisták merényletét követték el a protogerovisták egyik vezére, Bjelev Naum ellen, aki az »Ochrida« irredenta egyesület elnöke volt.

A bolgár fővárosban szerdán röplapokat osztogattak, amelyeken az Ochrida kétszáznyolcvannyolc menekült családja heves szavakkal tiltakozik a borzalmas gyilkosság ellen s kijelenti, hogy a gyilkosságot föltétlenül megbosszulja.

Az Ochrida kijelenti, hogy a bombák, a pisztolyok és a letartóztatások ellenére nem szünteti be működését és a bosszu napja hamarosan el fog jönni. Protogeroz hívei egy napon leszámolnak az ország külső és belső ellenségeivel.

Az Ochrida most nyíltan Ivan Mihajlov és hívei ellen uszít, de egyúttal a kormányt is Ivan Mihajlov támogatásával vádolja meg.

A Szófia uccáin zavartalanul osztogatott röpirat éles hangjából látni, hogy a bolgár belpolitikai helyzet rendkívül súlyosra fordult.

Sztrumicán keresztül érkezett jelentések szerint a macedon forradalmárok két ellenséges táborra között valóságos háború ütött ki és Petrics környékén már napok óta erős puskaropogás hallatszik.

A fegyveres harcnak eddig mindkét oldalról mintegy harminc áldozata van.

A mihajlovisták Zlatarszka nevű falu határában tartózkodnak, míg az ellenséges tábor tőlük északra ta-

nyázik.

A petricsi járásban, amely a forradalmárok fő-térszke, Mihajlov és hívei teljesen magukhoz ragadták a hatalmat. Petricsből ellentmondó hírek érkeznek, de annyi megállapítható, hogy a

az események komoly aggodalomra adnak okot.

A hatóság futva menekül a petricsi hegyvidékről és magával viszi az állatokat is, de Mihajlov hívei kivétel nélkül elfogják ezeket a menekülteket és súlyos bírsággal büntetik őket, ezenkívül elkobozzák tőlük az állatokat is.

A nemzeti komité csütörtökön kiáltványt bocsájtott ki, amelyben nyugalomra szólítja fel tagjait és bejelenti, hogy jövő év elején ülnek össze kongresszusra a testvéri egyesületek vezetői, amelyen élesen el fogják ítélni Mihajlov forradalmi munkáját, ami csak kompromittálja a komitét.

Ujabb szófiái jelentés arról számol be, hogy Cankov és a néppárti ellenzék taktikai szempontból egészen letompította állásfoglalását az események miatt a kormánnyal szemben. Ennek állítólag az az oka, hogy Vlkov hadügyminisztert egyes politikusok utján nyomást gyakorolt Cankovra és társaira.

A feszült politikai és közbiztonsági helyzetre való tekintettel számítanak arra, hogy

Ljapcsev minisztere'nök nem tudja tartani soká magát és lemondása esetén Malinov kerülne a kormány élére.

Politikai körök véleménye szerint, Cankov és Burov erélytelenségük miatt elvesztik a nép bizalmát. Malinov miniszterelnöksége esetén

a kormány teljesen Vlkov és Mihajlov befolyása alá kerülne,

bár kétségtelen, hogy Malinov kormánya ugy is csak nagyon rövid ideig élne, mert Vlkov hadügyminiszternek az a szándéka, hogy bevezesse a katonai diktatúrát Bulgáriában. Ebben az irányban Vlkov hadügyminiszter már régebbi idő óta fáradozik és

most már elérkezettnek találja az időt a katonai diktatura kikiáltására.

A bolgár események nagy aggodalmat keltenek a külföldön és diplomáciai körökből eredő hírek szerint eikerülhetetlennek látszik a külföld beavatkozása

és valószínűleg nemzetközi katonai ellenőrző bizottságot fognak újból felállítani Szófiában.

Rajics Szvetiszlav főispán sajtópöre Markovics Nikola ellen

A felebbviteli bíróság visszaküldte az iratokat a törvényszékhez annak megállapítására, hogy a védelem a törvényes időn belül terjesztette-e be a bizonyítékokat

A noviszadi semmitőszék, mint ismeretes — annak a tizenkét sajtópernek letárgyalására, amelyet Rajics Szvetiszlav beogradi főispán indított Markovics Nikola, a Beeskereken megjelenő Radikalski Borac szerkesztője ellen, a noviszadi törvényszéket delegálta.

A tizenkét sajtóper közül az első augusztus 7-ikén került a noviszadi kerületi törvényszék elé. Rajics Szvetiszlav főispán a Radikalski Borac március 11-iki számában »Es megint Rajics« címmel megjelent cikket inkriminálta.

A törvényszék főtárgyalásán a vádlott Markovics Nikola kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert amit írt, igaz és azt bizonyítani tudja. Nem akarta Rajics főispánt megsérteni, hanem csak az igazat akarta írni. A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása után közel két órai tanácskozás után hozta meg ítéletét, mely szerint Markovics Nikolt sajtó útján elkövetett becsületsértésben mondta ki bűnösnek és ezer tizenöt napi elzárásra ítélte.

Markovics Nikola felebbezett az ítélet ellen és így került a sajtóper csütörtökön a noviszadi felebbviteli bíróság dr. Gyurgyev Bosko felebbviteli bírósági alelnök tanácsa elé. Dr. Gyurgyev Bosko, a felebbviteli bíróság alelnöke a tárgyalás megnyitása után felolvasta a periratokat és ismertette az elsőfoku ítéletet, majd dr. Jaksics Zsarko beeskereki ügyvéd, Rajics Szvetiszlav jogi képviselője szólalt fel. Beszédében kifejtette, hogy a Radikalski Borac nem válogat az esz-közökben, ha politikai céljai eléréséről van szó.

— Markovics Nikola — mondotta Jaksics dr. — rendszeresen tiport bele más emberek becsületébe. Így csak azok irnak, akiknek tollát nem a meggyőződés vezérli, hanem a gyűlölet. Be fogom bizonyítani, hogy egy megszervezett terroriztikus akcióról van szó és hogy a vádlott nem is akarta állításait bebizonyítani. Markovics Nikolt már többször elítélték hasonló ügyekből kifolyólag, így legutóbb a beogradi semmitőszék is elítélte kéthavi elzárásra. Ilyen emberekkel szemben a törvény teljes szigorát kell alkalmazni.

Dr. Ankcics Bózsó, Markovics Nikola védője szólalt fel ezután és kérte védelem felmentését.

A felebbviteli bíróság rövid tanácskozás után kihirdette döntését, amely szerint az iratokat visszaküldi a noviszadi törvényszékhez azzal, hogy állapítsák meg, vajjon a vádlott a törvényes határidőn belül terjesztette-e be írásbeli bizonyítékait, vagy sem. Ennek eldöntése után hozza meg ítéletét a felebbviteli bíróság.

ÉJSZAKAI VIZITEN A SZUBOTICAI TOLVAJNEGYEDBEN

A LEBUJOKBAN MINDEN CSENDES, LILIAM DOMINÓZIK ES NAGYON FÁZNAK A SÁTOROSCIGÁNYOK

A városháza jólmert, szinte mértanilag egyenes emeleti folyosói valami különös koloritot kapnak ebben az ötvenszázalékos esti világításban. A széles, kényelmes lépcsőkön, a lépcsőház hallgató, kihalt négy-szögében, az emeleti ajtóknál, mindenütt sietős, erélyes léptek és kurta vezényszavak öblös imperatívuszal visszhangoznak, mint a puskaropogás. A detektívek négyen, hatan, nyolcan frissen és tötterészen gyülekeznek.

A nagy razzia egész barátságosan kezdődik. Nyoma sincsen a várakozás izgalmanak, olyasmi az egész ezeknek az embereknek, mintha röpké éjszakai sétára indulnának, vagy időülő terepere volna csak készülöben. Az inspekciós szobában a hangulat akkumulátorát megtölti a jókedv, a titkosrendőrök egyáltalában nem csinálnak titkot belőle, hogy örülnek a friss levegő reményének és a holdvilágos éjszakai barangolásnak. Pedig meglehetősen ut áll előttünk. Mindegy. Az idő gyönyörű.

Mázics kapitány most halkabba fogja a hangját és röviden kiadja az utasításokat. Nincs zavar és nincsenek félreértések, mindenki pontosan tudja a posztját, ismeri az utat, a feladatot és ismeri akár a tenyerét, a terepet. Néhány percig tart az egész, azután egy pillanatra még előkerülnek a zsebekből a fompafényű Browningok. A revolvereket gondosan, precízen vizsgálják meg. Csüförtökre virradó éjszaka van és mit lehessen tudni?

A kapuban a villanyfényes, jazzmuzsikás kávéház előtt két csoportra oszlunk. Mi Máziés kapitánnyal, Gyelmis felügyelővel és egy detektívvel a Kakasiskola felé indulunk az ötödik és hatodik kör hírhedt uccáiba. A másik csoport ellenkező irányban baktat el, de előbb megbeszéli az összetalálkozás jelét, helyét és megközelítő időpontját. Minden úgy halad, ahogy egy tökéletes gépezet tévedhetetlen rendszerében a fogaskerekek.

Megkezdődik a razzia.

»Kibic« már csak kibicel szegény

Mázics kapitány a rendőrség munkájáról, a közbiztonság rohamos feljavulásáról beszél, elmerülő érdeklődéssel és nagy hivatásteretettel. Észre sem veszünk és máris nagyon érdekel bennünket, amit mond. Névszerint ismeri és személyesen tartja számon ennek az álmos, de legkevésbé sem álmodozó nagykiterejedésű faluvárosnak összes visszaeső zsebtolvajait, tisztában van a lököttök, a vásári tolvajok és a hamisjátékosok mindegyikének lélektanával és családi körülményeivel. Ezek a kis tolvajok, szorgalmas, kitartó munkával és néhány évi fogházbüntetés árán öregsgükre egészen »tisztességesen« megszedik magukat, kis házat, szőlőt vásárolnak és unokáik, sőt dedunokáik szerető körében becsületben galamböszülnek meg.

— Csak ezek érdekesek, — mondja — a kistolvajok. A hetivásárok szarkái, a kockajátékosok, no meg a nagyobbszabású zsebmetszők és az uri betörők. A többiek a gyilkosok, az utonállók, a fosztogatók, azok már nem érdemesek a tanulmány fáradságára. Ezek közönséges gazemberek.

— Ezeket már elcsépezték...

— Nemcsak azért. Hanem mert a kis bűnözőkben még megvan a zsványbecsület, amely sokszor erősebb, tartósabb kapcsolatot hozott a társadalom földött földött tisztességszögénél. A kis tolvaj tud hálás lenni, tud szeretni, tisztelni és becsülni. Ezt pedig nem lehet elmondani a becsületlen szepőlten, tisztességtelen taktak emberek mindegyikéről.

Valaki szobához a Kibicet. Máziés sok érdekeset és jellemzőt tud elmondani róla. Kibic a szubotica és környékbeli zsebmetszők királya volt. Most már lebukott a trónról, a tényleges uralkodás jogára kiesett jólapelt és enyves kezéből, mert szegény Kibic kiöregedett. Most már csak kibicel a fiatal generációnak, a napról-napra feltörő új erő, friss tehetségek armádiájának, amely folytonosan új és új becsületet és fogházat szerez a tisztas iparnak.

Kibic mióta elerőtlenedett és kiöregedett, zsebmetszőiskolát nyitott és ha már az aktív közreműködésben megakadályozzák az elshuhanó esztendő, legalább pedagógiai tudását, értékes tapasztalatainak gazdag tárházát becsájti a tanulni vágyó ifjú gárda rendelkezésére. Az agg zsebtolvajnak szabályos előkészítő tanfolyama van, csak épen a nyilvánossági jogot nem kapta meg. Sőt. Ennek a tanintézetnek még a legjobb bizonyítványa is rossz bizonyítvány. A kalkulációt mégis meg kell szenvedni. Apró csengőkkel felszerelt gombokat futtában kell a növendéknek levágni a próbahúról, de úgy, hogy a csengő meg se mukkanjon. Különböző szekunda. És a Kibic-iskolában nem lehet rözezní. Szakmába vágó dolgokban nem ismerik a tréfát.

A lebuiban nem szól a nóta, ellenben — dominóznak

Észrevétlenül telt el az idő és már kinn lépdelünk a legsötétebb külvárosban. Az aszfalt lassan elfogy a

lábunk alól, gödrök és drótakadályok leselkednek a gyalogjárón és kis csoportunk minduntalan kiálló fatöncskön bukácsol át. Itt-ott koresmaablakok ablakából integet ki némi világosság, egyébként főleg a díjmentes holdvilág fényeskedik nekünk.

— Az első lebu — mondja valaki.

Tagadhatatlanul kikészített fantáziával tekintek fel a helyiségre. Lebu. Jó öreg Lombroso-típusok kelnek ki képzeletem panoptikumából, vérbenforgó szemek és friss vértől csepegő toledói pengék ugrálnak előttem. A lebuiban különben egyáltalán nem kell lebuin, sőt inkább néhány felfelé futó lépcsőn keresztül jutunk a kültelki kereszmába.

A rendőrség megjelenése nem kelt különösebb konsternációt. A helyiség szomorúan üres ebben az órában, csak az egyik asztalnál dominózik néhány hamisítatlan Lilium. Fel se néznek a mocskos fekete kövekből. Egyébként sehol semmi.

— A Sipka-szorosban minden csendes — mondja valaki.

— Sajnos — bólint rá szomorúan a százhusz kilós koresmáros és zavartalanul szunyókál tovább.

— Dupla semmi — mondja valaki a dominós asztalnál és büszkén vágja ki a rezet.

— Szimpla semmi — sóhajtjuk mi is karban és elhagyjuk a helyiséget.

A zsebtolvajnak nincs mit félténie

Egy ötödik körű kis uccában meglátogatjuk a rendőrség egy régi jóismerősét. A látogatási idő kissé szokatlan, de ebből senki sem csinál kázust. A jóismerős Babosnak hívják. Cigány. Egyike a legkedvesebb visszaeső tolvajoknak. Illetve nem is kell neki visszaesni, mert ki sem ugrik tanult mesterségéből. Jelenleg szabadlában van és édesen alussza a jó lelkiismeret nyugodt álmát.

A zsüpfődeles kicsi konyha kapuja tárva-nyitva. Zavartalanul lépünk be a kapun. A konyhaajtó előtt kifeszített kötélén lóg a frissen mosott fehérnemű. A zsebtolvajnak nincs mit félténie, nyugodtan hagyja nyitva a kapuját és nyugodtan akasztja ki intim ruhadarabjait az éjszakába.

Sorban belépünk a szobába, odalépünk az ágyhoz, de Babos még mindig alszik. Zseblámpával kell bevilágítani az arcába, hogy felébredjen.

— Jó estét — köszön minden meglepetés nélkül, mikor magához tér.

— No Babos?

— Nem tudok én semmit, tekintetes kapitány ur.

— Senki sincs nálad?

A cigány kecses mozdulattal mutat a szomszéd ágyban egymás hegyén-hátán pihelő purdékra.

— A gyerekek.

— No ne viccelj. Senki idegen?

— Itt folyjon ki a szemem, tekintetes kapitány ur.

A megható eskü nem sokat használ. Babosnak ugylászik nincs hitelle. Ki kell nyitnia a szekrényeket, bekukkantunk a ruhák mögé, a zseblámpák éles józan fénye pedig beszalad a sarkok, rejtékek sötétségébe. Még az udvart is átvizsgálják, a kamrákat, felszerket és a padlást. Babosnak ugyanis kevésse előkelő vendégei szoktak lenni. Ezuttal nem találunk semmit

Madár a kalitkában

A körű rendőrlaktanyában volt a találkozó. A másik csoport már behozta ide a maga madarát. Az egyik ismert, számontartott tolvajtanyán fogták ezt a cigányt, aki most rémülten, tanáestalanul állott az órszoba közepén tizenöt ember között, akiknek érzéseivel, hajlandóságaival és szándékaival legkevésbé sem volt tisztában. A szemek, amelyeknek ritka fényét és nagyságát bármelyik szépasszony megirigyelhette volna, most nyugtalanul tekintettek jobbra-balra. Talán egórutat kerestek. Megható volt.

— Hogy hívják?

— Apám vagy anyám nevin kezitesokolom?

— Apádén.

— Hát... hát... apám Vidákovics volt, anyám

és a cigány, aki szeretetreméltóan asszisztált a fedező uton, mehet vissza aludni.

Egyáltalában nem haragszik. A bucsu direkt szívélyes.

— Nyugodalmis jó éjszakát az uraknak!

Ő már biztos benne, hogy ez az éjszakája nyugodalmis lesz.

»Készen vagyok« — kiabál ki a zsebtolvaj, aki azt hiszi, hogy a cinkosa kopog

A következő állomás messzebb van. Zegzugos, fantasztikus uccákon ügetünk végig. A sár és a csönd mindig nagyobb lesz. Tétovázás nélkül nyitunk be egy lihetetlenül alacsony kapun. Nagyon kell vigyázni, hogy bele ne üssük a fejünket a szemöldökfába. Hamisítatlan tolvajtanyán vagyunk, amely azonban hamisítatlan nyomortanya is egyuttal. Nyitott ajtók és leplezetlen, szomoruan leplezetlen hálókamrák fogadnak mindenfelé.

Az első ajtón halkán, de erélyesen bezörget az egyik detektív.

— Készen vagyok — hangzik ki kisvártatva a fátyolos, álmos válasz. — Hány óra van?

— Félkettő — mondja be barátságosan Máziés kapitány és mosolyog.

— A betyár a cinkost várta. Ugy látszik éjjeli munkára akartak indulni. No ezt elrontottuk nekik.

Odabentről csoszogás hallik és pár pillanat mulva megjelenik a házigazda. A Kovács. Szintén kedves ismerős. A rendőrségi priusza minden jobb bűnügyi hatóság asztalán helyet foglal. Kicsit meglepődik, hogy váratlan vendégeket talál az ajtóban, de hamar erőt vesz a zavarán és egész szivességgel tessékkel beljebb, Öreg róka.

— Kovács Nyöginek, a híres tolvajnak a legjobb barátja és fegyvertársa — konferálja be az egyik detektív.

— Kovács Nyögi momentán tíz évi fegyházbüntetését nyögi — teszi hozzá a kollégám, aki a világért se szalasztaná el ezt a ziccert. Még éjszaka sem.

A szobában rettenetes a levegő. Egymásután me nekülünk ki szinte pillanatok alatt, én még az ucán is messze a Kovácsék rendőri felügyelet alatt álló kishobájától, orromban hordom a szobácska és a ház rettenetes parfümjét. Azt az elemezhetetlen átható illatot, amely elkábit és földreterep és könnyeket szorit ki a szemünkből. Az emberi verejték, a nyomor és a nedves falak furcsán összekeveredett szagkomplexuma ez. Azért mindent és mindenkit megnézünk a szobában. Az udvaron is megejtik a vizsgálatot, bevillágitanak a félszerbe és a tornác mögé. Sehol semmi.

— Gyérünk tovább.

Kovács elfojtott káromkodással csukja be utánnk az ajtót. Neki zavartuk a köreit.

És most már sorba járunk az apró nádfedeles házak belsejében. Mindenütt ugyanaz a processzus. Álmos, rémült arcok, nyomor, szegénység és hűn, amelyre a rejtelem fekete zászlait borította az éjszaka. De mi ime sorra lebbentjük fel a zászlókat. Bejárjuk a szobákat és bevilágítjuk a szekrényeket. Idegen hivatlan vendégeket keresünk. A nedves házfalak pállott illata messze kísér el bennünket, a pokrócok és szalmazsákok gyatra fekhelyen egymásután mozdulnak meg az alvók, rekedt fátyolos hangon félig még az álmot távoli paradicsomából mondják be nyomoruságos, személyi adataikat és folytatják az álomtalan alvást, ott ahol elhagyták.

Láttunk lakásokat és láttunk embereket, amelyenket csak a naturalista társadalmi filmek sötétre fotografált, idegekre menő csatornajeleneteiben borzongtunk végig.

És nagyon örültünk, amikor újra a hideg, szagtalan éjszaka kendője takart be bennünket.

Kovacevics, engem meg Kovácsnak hívják.

Hosszantartó zajos derűtség.

— Hát ez hogy lehet? — kérdezte a rendőrfelügyelő.

— Hát kérem... azt már... nem tudom.

A fekete testvér most már ravaszkodott. Adta a butát. Pechje volt szegénynek, az az egy pár okosan csillogó, fürkésző szem ott a fejében, az aztán világosan kiabálta, hogy szimulál.

— Igazolvány?

Nehézkes mozdulattal nyult be egy komplikált zsebbe az ágrulszakadt kabát valamelyik rejtékén. Katonakönyvet vett elő és mély, alázatos meghajlással nyújtotta át.

1257

Allami
osztálysorsjáték

Szükségünk van

az ország minden helységében a 17. osztály új sorsjegyeinek árusításához

elárusítókra és ügynökökre

Az eladás folyó évi december 10.-én kezdődik. Legkedvezőbb feltételek és legmagasabb jutalék. Sürgős érdeklődések BRISTOL Novisad, Željeznička ul. 27, telefon 25-96 küldendők

A katonakönyv szabályos katonakönyv volt, de-csékkel és aláírásokkal, de fénykép nélkül.

— Hát ilyen akárki szerezhethet — jegyezte meg a felügyelő. — Mikor született?

— Nem tudom.

— Hány éves vagy?

— Isten tudja. Harmincegy talán. Nem tudok én számolni, kérem.

A katonakönyvben 1887 volt a születési évszám. Már ebből is kétségtelenné vált, hogy a madár hamis igazolvánnyal szálldos körül. Testvérek között se lehet több huszonnyolc évesnél.

— Na majd bemegyünk a kapitányságra, azután utánanézzünk a fényképeknek.

Kovács cigány hallatlan obégetásba tört ki erre a fordulatra.

— Kezicsókólok — hajtogatta keservesen — jaj kezicsókólok — becsületes ember vagyok én. Az is voltam világéletemben. Tessék csak érdeklődni Pa-cséron a jegyző urnál. Mindenki ismer ott engem, kérem. Becsületes edénykereskedő vagyok, kezicsókólok. Aztán a félegyes vonattal akarok utazni. Nem szeretném lekésni.

— Azt pedig le fogod késni. — jegyezte meg Mázics kapitány.

A becsületes edénykereskedő tényleg lekészte a félegyes vonatot, abból az egyszerű okból, hogy szintén régi ismerőse a rendőrségnek.

Városvégi cigánysoron...

Kinn egészen a város végén, a műtrágyagyár előtti szabad térségen terül el a hat putri. A szuboticiai nyilvántartott cigányok egyik kolóniája. Földbeásott cölöpökön nyugó foszlott, rongyos sátrak. Sirnivalóan nyomorúságos odúk, a folytonossági hiányokban szenvedő vedlett sátorponyvák hasadékaiban szabad bejárása van a szélnek, amely nem szégyelli magát és befú a szegény cigányok éjszakai nyugalmaikra kellős közepébe is. A családok a pusztaságon alszanak a hideg éjszakában, egy-egy rongyos ösztövény pokróc borul csak a meztelen fekete testekre, amelyek állítólag mindent kibírnak. Hárman-négyen-ötten alszanak egy ilyen ólban. Aki először látja ezt, annak legelőször is az Apokalipszis jut talán az eszébe, nyomban utána pedig nem tudja csodálkozni-e, vagy szörnyülködjen. Emberek — Istenem, emberek, füllel, szájjal, orral és vágyakkal, éppen olyanok, mint mi...

A detektívek félkörben közelítik meg a putrikat. Pillanatok alatt körülzárják a cigánytanyát. Lélek az ajtón se be, se ki.

Minden sátor nyílásába bevilágítanak.

— Uszta! Felkelni! Aufstehen!

Csak a kicsi, köhögő, fázó purdók maradhatnak benn a putriban, ahova most egy-egy detektív bujik be. Idegen vendégeket keresnek.

— Ezeket megtűnjük — mondják — de hát van belőlük elég így is. Nincs szükségünk importra.

A cigányok gyakran látnak vendégül maguknál vidéki fajtestvéreket. Ezekre vadásznak most mi. Fel-emelik a sirnivaló takarókat és benéznek a szalmakupacok alá. A művelet meglehetősen fáradságos, mert a hálótermekben csak négykézláb lehet dolgozni.

A cigányok amugy lenge éjszakai toaletthen egykedvűen állodogálnak a kunyhók előtt és inkább kíváncsián, mint félelemmel szemlélik a házkutatást.

A kicsi, ragyogó szemű cigánylány, a putri szépe a férjével enyeleg.

— A devla vígyen el — mondja neki és csiklandósan felnevet.

Azután a mellére szorítja a kezét és hosszan, kinlódva köhög. Szegényke. Hiába nagyon hideg van, éjszaka van és a lakásokat nem lehet fűteni.

De a férje nem mondja neki: Fiácskám eredj be, mert megfázol.

Temetőben láttalak meg először

A vasúti töltésen kapaszkodunk fel, egymást segítve, mert a meredek csuszós talajon nagyon körülményes a menetelés. A következő állomás: a Bajai-úti temető. Hosszu negyedórákon keresztül baktatunk a horpadtmellű sírok között, az ázó-fázó ágak engedelmesen integetnek igent a szélnek és a fehér, sárga, barna keresztet kísértetiesen keresztetik utjainkat.

— Erre is szoktak rejtőzködni a madarakból — magyarázza az egyik detektív. — Persze, leginkább nyáron. De ha már itt vagyunk, megnézzük.

Mennyi sir, mennyi halott.

Talán még több van belőlük, mint a bűnözőkből.

Az éjszakai temető ráfekszik a mellemre és fejto-gat. Egy macska szalad át az uton, villogó karbunkulusszemei vannak és nyilgyenyesen tűnik el a vigasztalan távolságban.

Konkluzió

A házak megnőnek körülöttünk, mint a meszelei árnyak. Finom, széles aszfalton járunk, emeletes, úri épületek között és a villamossínek fáradhatatlanul futnak versenyt velünk. Ez már a kultúra, a civilizáció, a jólét, az igényes emberek igénytelen birodalma. Akik ágyban párnák közt alszanak és ágyban párnák között halnak meg. Hálójuk, ebédlőjük és több rend ruhájuk van.

A városháza órája felett kigyullad a piaci piros csillag. Negyednégy van.

Ma egész éjjel az apró bűnösöket fogom sajnálni

Debreczeni József

Tanít Gyógyít Szórakoztat

Konráth-rádió

Konráth D. D. Subotica
Paš čeva ulica 2.

Ujabb rablótámadást követtek el a beskai malom ellen

A támadók és az éjjeli őrök közt percekig puskaharc volt

Beskáról jelentik: Ismeretes még az a vakmerő rablótámadás, amelyet november harmadikán követtek el Schmiessel Fülöp beskai malomtulajdonos ellen. Több felfegyverzett ember éjszakának idején megtámadta a beskai malmot, súlyosan megsebesítették Schmiessel Jakab éjjeli őr, majd behatoltak a malomtulajdonos lakásába és a szerencsétlen embert agyonlőtték. A banditákat a csendőrségnek még nem sikerült elfogni.

A beskai malom ellen kedden este megismételték a rablótámadást. Ezúttal szerencsére nem sikerült a felfegyverzett banditáknak senkit sem megsebesíteni és a tulerő elől kénytelenek voltak elmenekülni.

Kedden este hét óra tájban a malom két éjjeli őr egy nagyobb csoport felfegyverzett emberre lett figyelmessé, akik az épület körül ólálkodtak. Az őrök roszszat sejtve igazolásra szólították fel a fegyveres ismeretleneket, akik azonban válasz helyett mindig köze-

lebb nyomultak a malomhoz. Az őrök ekkor erélyesen megállásra szólították fel az idegeneket, akik ennek a második felszólításnak sem engedelmessé váltak. *A két ór erre fegyveréből több lövést adott le az idegenekre, akik szintén puskatűzzel feleltek.* Percekig tartó formális puskaharc fejlődött ki az éjjeli őrök és a támadók között, a golyók azonban a sötétségben célt tévesztettek és senkisémet sebesült meg. A lövések zajára kapákkal és kaszákkal felfegyverkezve előrohaniak a szomszédok és a szorongatott helyzetben levő éjjeli őrök segítségére siettek. A támadók, amikor a tulerőt látták, visszavonultak és az éj sötétjében elmenekültek.

A beskai csendőrség a vakmerő rablótámadás ügyében nyomozást indított. Az a feltevés, hogy a második rablótámadást is ugyanaz a felfegyverzett banda követte el, amely november harmadikán támadta meg a malmot.

Titokzatos gyilkosság Baranyában

Két cigány meggyilkolt egy ismeretlen embert

Szomborból jelentik: Titokzatos gyilkossági ügy foglalkoztatja a szombori hatóságokat. A különös ügyben a gyilkosokat már letartóztatták, de a holttestnek még nem akadtak nyomára.

Néhány nap előtt Bacskimonostorra érkezett Gyurgyevics Tósa baranyai gazdálkodó, aki rokonaihoz szállt és elmondotta nekik, hogy azért jött el hazulról, mert két cigány, akik meggyilkoltak egy ismeretlen bosnyák embert, őt is meggyilkolással fenyegette meg.

Gyurgyevics elmondotta, hogy néhány nap előtt két cigánnyal, Balinovic Sztevánnal és Szávával együtt haladt a Bolman község melletti erdőben. Egyszerre csatlakozott hozzájuk egy ismeretlen bosnyák ruhás ember és előbb dohányt, majd pénzt követelt tőlük. Ők természetesen nem adtak, mire az ismeretlen fenyegetően lépett fel és ekkor a cigányok bottal agyon-

verték. A gyilkosságot végignézte ő is, de azután elhagyta a cigányokat. A két cigány másnap felkereste és megfenyegette, hogy őt is megölik, ha bárkinek elmondja mi történt. Ugyanekkor közölték vele a cigányok, hogy a meggyilkolt ember holttestét elásták ott, ahol a gyilkosság történt, de másnap visszamentek és kiásták, egy követ kötöttek a nyakába és a Drávába dobták.

Gyurgyevics rokonai bejelentették az ügyet a monostori csendőrségnek, amely a baranyai gazdátro-dót letartóztatta és intézkedett, hogy a két cigányt is fogják el, ami meg is történt. Csütörtökön mindhármukat beszállították a szombori ügyészség fogházába.

Popovics Radován vizsgálóbíró kihallgatta a három embert. A két cigány mindent tagadott, míg Gyurgyevics a vizsgálóbíró előtt is megismételte vallomását.

Tartósan javul az angol király állapota

Ima a Nagy Szellemhez a Fehér Főnökért

Londonból jelentik: A Buckingham-palotából a szerda este kiadott hivatalos orvos jelentés megnyugtatóbbnak mondja a király állapotát. A csütörtöki reggeli lapok egyetértelműen azt írják, hogy

a könnyű javulás állandóan mutatkozott.

A trónörökös Dar-es-Saalamba érkezett s ott várja be öccsét, a gloucesteri herceget, aki pénteken fog odaérni, az »Entreprise« brit cirkáló pedig szombaton. A walesi herceg és fivére azonban nem utazik minygyárt haza, hanem csak néhány nap mulva. Az utiprogramm szerint a trónörökös és öccse december tizenkettedikén vagy tizenharmadikán érkezik a hadihajón Brindisibe s a két herceg legkésőbb tizennegyedikén Londonban lesz.

Az angol belügyminiszter a szordai nap jórészét a királyi palotában töltötte és kívánságára később

a király első kezelőorvosa hosszabb levelet intézett a miniszterelnökhöz az uralkodó betegségről, amely jobboldali tüdőgyulladás és mint ilyen komoly betegség,

amely természetesen bizonyos aggodalmat tesz indokolttá továbbra is. Ezzel szemben a király nyugodtabban töltötte az éjszakát, a tüdőállapot némileg javult és az erőbelli állapot sem lankadt. Eddig tehát —

mondja — a levél —

sikerült a betegséget korlátok között tartani,
a hevességet mérsékelni, a tüneteket könnyíteni s remélhető, hogy a betegség időtartamát is sikerül majd megrövidíteni.

Az angol szakszervezeti kongresszus főtanácsa határozatilag mélyszéles sajnálkozásának adott kifejezést a király betegsége felett és mielőbbi teljes felépülését kívánja. Az ir szabadállam kormánya igen megleghangu táviratot küldött a királyhoz. Bourn katolikus érsek, bíboros elrendelte, hogy az összes katolikus templomokban különleges könyörgéseket mondjanak a királyért, míg

a kanadai indián településekben az első főnök hagyományos imát mondott a Nagy Szellemhez a Fehér Főnök életéért.

A Buckingham-palota előtt továbbra is hatalmas tömegben állanak az érdeklődők. Állandóan több száz autó táborozik itt. Az általános hangulat a könnyű javulás ellenére még mindig az aggodalom felé hajlik.

A csütörtöki kiadott orvosi bulletin szerint a király az éjszakát nyugodtan, de meglehetősen álmatlanul töltötte. Az infekció terjedésének az orvosok gátat vetettek.

Álmában fojtotta meg Erdélyi Forgács Annát

Az osztrák vizsgálóbíró újabb terhelő vallomást tett — A védő szerint Forgács Anna morfinista volt

Budapestről jelentik: Az Erdélyi-per csütörtöki tárgyalásán ismét Greil Frigyes dr. bírósági főtanácsost, az Erdélyi-ügy gráci vizsgálóbíráját hallgatták ki. Az elnök a következő kérdést intézte a tanuhoz:

— A multkor ki hallgatása alkalmával elmondottakon kívül van még valami mondanivalója bírő urnak?

— Az egyik újságban — mondja Greil bíró — Robitschekné vallomásával kapcsolatban azt olvastam, hogy Erdélyi azt állította, hogy a lezuhanás után azért nem nézett le és nem kereste meg feleségét, mert arról a helyről nem lehet lefelé látni semmit. Ez a vallomás csak megerősít engem abban, hogy a szerencsétlenség ott történt, ahol én a fényképen megjelöltem. Már pedig ezen a helyen a szédülés ki van zárva, mert, ha ott lenéz valaki nincs mitől szédülnie. Ezt nemcsak én tapasztaltam, hanem felkértem a jelenlevő hölgyeket és urakat, hogy felelősségük tudatában tekintsenek le és mondják meg, hogy lehetséges-e ott a leszédülés. Valamennyien azt válaszolták, hogy nem.

Gál Jenő védő: *Ez szavalds.*

Az elnök: *Mit tetszett mondani?*

A védő: *Azt, hogy, amit most a bírő ur előadott, az jellemzi őt, mint bírót.*

Az elnök: *Igen jellemzi az alaposságát. Kér ilyen megjegyzéseket tenni.*

Greil bíró: Meg kell még mondanom, hogy az eset után felkeresett egy hadbíró és elmondotta, hogy beszélt az ügyről a millstatti gyógyszerésszel, aki közölte vele, hogy Erdélyi veronált vett a patikában. Én ebben az ügyben azonnal megindítottam a nyomozást, hogy a szíven talált ernyedtség és a fekete szín nem mutat-e veronálmérgezésre.

Az orvosszakértők azt mondták, hogy ők is olyan jelenségeket észleltek, amelyekből veronálmérgezésre lehet következtetni.

— Ekkor már Thimm Hilda is megtette vallomását ebben az ügyben.

Öntudatlan állapotában fojtották meg Forgács Annát

Thimm Hilda — mondja — azt vallotta, hogy Forgács Anna keddtől szerdáiig állandóan aludt. Akárhányszor bement a szobába, mindig azt látta, hogy mozdulat nélkül fekszik az ágyon és fejét a párnába furja.

Megtudtuk azt is, hogy Erdélyi hétfőn vette a veronált. Semmi sem volt valószínűbb annál, minthogy összefüggésben áll a hétfői veronálvásárlás a keddi, szerdai mozdulatlan eszméletlen alvással.

Mert hiszen Forgács Annának a Thimm Hilda vallomásában leírt helyzetéről nem is lehetett mást elképzelni, minthogy teljes öntudatlanságban kellett feküdni, ez pedig karakterisztikus jellemvonása a veronálmérgezésnek. Az orvosi véleményt annyiban egészítettük ki tehát, hogy

Öntudatlan állapotában fojtották meg Forgács Annát.

— Erdélyi védekezésében azt mondja, hogy ő tizenegy órakor a fürdőbe ment, mielőtt Forgács Anna halála bekövetkezett volna. Utalok arra, hogy én ugy emlékszem, hogy a csendőri jelentés szerint Erdélyi Béla másként védekezett Millstattban.

Ami azt illeti, hogy valaki besurrant és megfojtotta Forgács Annát, arra vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy ha valakinek az volt a szándéka, hogy Forgács Annát megölje, azt nem tehette meg úgy, hogy dőlben észrevétlenül belopódzott a szobájába és elmenekült.

Az elnök: *Sürgette Önél Erdélyi a temetést?*

A tanu: *Kétszer volt ott nálam Gáldyval a temetés előtt, de azt nem állíthatom, hogy különösen sürgettek volna. Megjegyzem, hogy én először Gáldyt is le akartam tartóztatni, mert a csendőröknek azt mondtam, hogy Erdélyiek nagyon jó családi életet éltek.*

Az elnök: *Arról van tudomása, hogy Erdélyi tíz shillinget adott a csendőröknek, hogy készítsék el azonnal a jegyzőkönyvet?*

— Erről nem tudok és nem is tartom valószínűnek.

Az elnök: *Hogyan magyarázza tanu ur, hogy Erdélyi kifeszített két újjának távolsága kisebb, mint a holttest nyakán talált foltok közötti távolság?*

A tanu: *En a saját kezemmel könnyen össze tudtam fogni a foltokat anélkül, hogy a nyakat összeszorítottam volna. Sőt Robitschekné is át tudta érní. Olvastam az újságban, hogy Erdélyi kifeszített kezének legnagyobb távolsága huszonhét centiméter. Tessék megmérni az én kezemet. (A tanu egy centiméter szalagot vesz el zsebéből és odanyújtja a tolmácsnak, aki megállapítja, hogy a kifeszített kéz legnagyobb távolsága huszonkét centiméter.) Robitschekné csak hu-*

szonegy centiméternyire tudta kinyújtani a kezét, mégis dtérte a nyomokat.

Az elnök: *A szakértők szerint nem kézzel való megfojtás, hanem zsinogelés történt.*

A tanu: *Amikor én a holttestet megláttam, ösztönösen a foltokhoz illesztettem kezemet.*

Az elnök: *Önök tehát azonnal az volt a véleménye, hogy Forgács Annát megfojtották?*

A tanu: *Igen azonnal tisztában voltam vele.*

Az elnök ezután szünetet rendel el.

A furcsa külsejű, ráncos, gyűrött sál

— Mikor került elő a sál? — kérdezte szünet után az elnök.

— Egy csendőr jelentéséből tudtam meg, hogy Erdélyi Béla egy sálát és néhány parfümös üveget ajándékozott Thiem Hildának. Nekem akkor rengeteg munkám volt, a sálát behozattam az irodámba és a kisasszonnyal egy szekrénybe tettem. Csak akkor vettem elő, amikor Thiem Hilda megjelent kihallgatás céljából és csak akkor néztem meg alaposabban. Már az első pillanatban feltűnt nekem a sál egészen szokatlan kinezése. Ráncok, gyűrődések voltak rajta.

— Mondotta-e Thiem Hilda, hogy ő ilyen gyűrötten kapta a sált.

— Thiem Hildának csak akkor tűnt fel a sál különös külseje, amikor én azt elébe tettem és ekkor a következőket mondotta:

— Csak most tűnik fel nekem, hogy milyen furcsa külseje van ennek a sálnak.

Ezután Temesváry ügyész ad fel kérdéseket.

— Kipróbálták-e azt, hogy az, aki fent van a szerpentin uton, tud-e beszélni ahhoz, aki lent van a szakadék mélyében, hallják-e egymás hangját, zavarja-e a hallási lehetőséget a vizesés?

— Már az első helyszíni szemlén pontos megállapításokat tettünk erre vonatkozóan. Én a sziklafal lábánál álltam, a csendőr lent a mélységben, ahová Erdélyi Béláné lezuhant, a harmadik embert pedig a szerpentin utra állítottam. Utasítást adtam, hogy kiáltunk egymásnak. Mind a hárman kiáltozni kezdünk. Én mindent hallottam, de minden hallott a csendőr és az az ember is, aki fent állott az uton. Nem igaz tehát, hogy a vizesés folytán nem lehetett hallani a segélykiáltásokat.

— Látta-e, bíró ur, mikor a sált lefoglalták?

— Nem voltam ott.

— Ott Millstattban ugyanugy nézett ki a sál, mint most?

Az osztrák vizsgálóbíró megnézi Forgács Anna sálját, azután a zsebébe nyul és bontogatni kezd egy csomagot.

— Vettem magamnak egy sálát — mondja — azon fogom megmutatni, hogy milyen volt a sál Millstattban.

A tárgyalóterem felnevet. Schadl elnök csendet kér, a vizsgálóbíró pedig kiteríti frissen vásárolt fehér selyemsálját és magyarázni kezdi:

Paprikavörösen ugrik fel Erdélyi

— Ön vallomást tett arról, — folytatja tovább a kérdést Gál Jenő — hogy Forgács Anna honnan zuhant le a szakadékba. Honnét tudta ezt?

— Erdélyitől, — kiált a tanu helyett Schadl elnök. Erdélyi Béla paprikavörösen ugrik fel a vádlottak padjáról.

— En ezt nem mondtam neki.

— Maga hallgasson, üljön le, — szól Erdélyire Schadl elnök és az osztrák vizsgálóbíró felel Gál Jenő kérdéseire.

— Erdélyi közléséből kellett nekem megállapítanom, hogy

hol állhatott ő, mikor felesége lezuhant.

Egyébként a csendőröknek megmondotta, hogy hol állott és honnan zuhant le a felesége. Egyébként a csendőrök is ott voltak, amikor a helyszíni szemle volt és ők mondták ezt el nekem, ők mutatták meg nekem a terepet, amelyet én voltaképpen nem is ismertem.

— Hol szerezte be azokat a bábukat, amelyeket a zuhanási próba alkalmával használt?

— A csendőrök hozták. Létrákkal felszerelve mentünk ki a helyszínére és úgy ejtettük meg a próbát. A bábuk embermagyságúak voltak, kövel és szalmával voltak kitömve. Hogy a csendőrök honnan hozták, azt nem tudom.

— Vallomásában azt mondtotta a tanu ur, hogy Prégel tanárt értesítette Erdélyi veronálvásárlásáról.

Miért nem nyomozta ki, hogy Forgács Anna állandóan moriumot és veronált szedett és miért nem értesítette Prégel tanárt erről is?

— Ez a rész, az elején és a végén sima volt, mint-ha ki lett volna vasalva, de

a középső részen számtalan ránc volt, amelyek csavarásból keletkezettek.

Ha a sált szétbontottuk, akkor a középső része visszaomlott ráncokba, olyan erősek voltak ezek a csavarások.

Az osztrák vizsgálóbíró ezután elteszi a maga sálját és Forgács Anna sálján mutatja ugyanezt, majd megjegyzi, hogy a sál most már nem olyan gyűrött, mint amilyen Millstattban volt akkor.

Greil vizsgálóbíró fogja a sál két végét és összehajítja. A sál így félhosszúságú és most így, a félbehajított sál két végét fogja meg.

— Ez a két vége a sálnak, amit most a kezében tartok, — mondja Greil vizsgálóbíró — sima volt és a közbeeső rész mindkét oldala, ahogy így duplán van hajtva, tele volt hosszú ráncokkal.

A ráncok feszítés következtében keletkezettek.

A feszítés által keletkezett ráncok még külön el is voltak csavarodva.

— Még most is itt vannak ezek a ráncok, de most már az a rész is ráncos lett, ami azelőtt teljesen sima volt. Most a szakadásokat kellene megnézni, mert én annakidején a sálon lévő minden egyes változást egy kis spárgacsomóval jelöltem meg, nem is nyultam a sálhoz, mert arra gondoltam, hogy a sál alaposabb megvizsgálása későbbi feladat.

Most kellene tulajdonképpen megvizsgálni a sálon látható lyukakat — és ezzel a sálát úgy tartja a kezében, mintha hurkot akarna vetni valakinek nyakába, — be kellene dugni az ujjunkat a lyukakba és megállapítani azt,

hogya ezzel a sállal követték el a zsinogelés, akkor a két lyuk megfelel-e a sálát szorító két ujjnyomnak, amit a holttest nyakán találunk.

Schadl elnök azonban int a tolmácsnak, hogy tegyék félre a sálát és átadja a szót Gál Jenő védőnek. Gál Jenő a következőképpen kezdi meg a kérdéseket:

— A bíró ur háromnapos előadása után volna szíves most előadni, hogy bírói hivatása mellett mint polgári tanu, tud-e valamit közvetlen tapasztalataiból? Tud-e valamit tenni az ügyben valamiről, nem mint az ügy bírója?

— En itt a tanu kötelezettségének teljes tudatában vallok,

— jegyzi meg erre Greil bíró.

— Eddig nem hallottunk mást, — folytatja Gál Jenő védő, — mint jegyzőkönyveinek ismertetését és előadásokat vizsgálóbírói működése közben szerzett tapasztalatairól.

— Tessék akkor kérdezni, — válaszolja az osztrák bíró, akit leültetnek egy székre, aki úgy felel a védő kérdéseire.

— Ön azt mondtotta, — folytatja tovább a kérdéseket Gál Jenő, — hogy a Löw-család barátságban volt Forgács Annával és Erdélyivel. Honnan tudja ezt?

— Ez közismert volt Millstattban, — feleli a tanu, — erről mindenki tudott.

— Hát én kijelentem — folytatja tovább Gál Jenő, — hogy Löwék és Erdélyiek között semmiféle intim barátság nem volt.

— Kérem, — hangzik Gál Jenő következő kérdése — a tanu ur kihallgatása során kiderült, hogy bizonyos fontos dátumokat összetévesztett. Vajon nem fordult elő ez másutt is vallomásában?

— Erre csak határozottan hangsúlyozhatom — feleli Greil doktor — hogy én mint tanu minden egyes szavamért felelek.

— En akkor mint vizsgálóbíró, miután a vádlott sem volt Millstattban, nem tudtam megállapítani, hogy Forgács Anna rendszeresen használt-e veronált, vagy moriumot. Különben is ez a további vizsgálat dolga volt. A veronálról csak akkor hallottam először — mondja a vizsgálóbíró — amikor a pozsonyi ügyvéd irodámba jött és Erdélyi veronálvásárlásáról jelentést tett.

A helyszíni szemle lefolytatásának körülményeiről kérdezősködik ezután Gál Jenő Greil bírónál.

— Hát nem ott vette fel a helyszínen?

— De kérem — válaszolja Greil —

hát csak nem állíthatok fel a szerpentin utra és a millstati erdőben íróasztalt tintával és tollal?

— Itt elmondotta a bíró ur, — folytatja Gál Jenő — hogy a tanu hogyan emlékeztek meg Forgács Anna kijelentéseiről. Forgács Anna előttük milyen szavakkal mondtotta el, hogy

az volt az érzése, mintha a férje lelökte volna?

Mit mondott erről Bacher Dominikus, akire Forgács Anna rátámaszkodott, mikor a hegyről lefelé jött?

— Kérem ennek másfél éve, erre igazán nem emlékszem.

A védő szerint csak impressziók az osztrák vizsgálóbíró vallomásának tényei

Gál Jenő: Ez a tanu napokon keresztül úgy adta be nekünk ezeket a dolgokat, mint tényeket, holott ezek

az ő impressziói voltak, amelyeket azokból a tanuvalomásokból merített, amelyeket előtte, mint vizsgálóbíró előtt tettek.

— Milyen tényre alapítja azt a vádját, hogy lőkés történt, amikor az orvos éppen az ellenkezőjét mondja és a többi tanunak is ellenkező impressziója volt.

Az elnök most közbeszólt:

— Ezt nem lehet így kimondani, mert

igenis több tanunak az volt a meggyőződése, hogy lelőkés történt.

— Méltóztassék a jegyzőkönyvekből megállapítani, hogy soha egyetlen tanu sem állapította meg, hogy Forgács Annát lelőkhették, az egyetlen tréfiás megjegyzéstől eltekintve.

— Forgács Anna sohasem vádolta férjét lelökéssel. Fontos ez, mert éppen

az előttünk ülő bíró ur a tulajdonképeni oka az egész bünyügynek.

— Ilyet ne tessék mondani — figyelmezteti Gál Jenőt az elnök.

— De igen, ez a helyzet, mert teljesen egyoldalú álláspontot foglalt el, holott a bírónak nem szabad elfogultnak lennie.

— A tanuk pedig megerősítették a bíró ur vallomását — jegyzi meg az elnök.

Gál Jenő ezután bejelenti, hogy most a boncolási jegyzőkönyv taglálására akar áttérni. Greil vizsgálóbíró azonban szünetet kér, amit az elnök meg is ad és a terem kiürül.

Fonográfot a tárgyalóterembe!

Izgalmas vita fejlődik ki ezután a védő és a vizsgálóbíró között a hullavizsgálatról és a vita során kiderül, hogy

Pichler dr. és egy csendőr még a temetés előtt felemelték a koporsó fedelét és ekkor Pichler csodálkozva vette észre, hogy a holttest nyakán elszinesedés van.

Hazament és utána nézett orvosi könyvekben, de sehogysem tudta feltételezni, hogy egy doktor, egy társasági ember megfojtotta volna feleségét.

A védő közben az osztrák bíró szemére veti, hogy egyes fontos cselekményeket elmulasztott, mire Greil bíró idegesen fakad ki,

hogy mit kívánnak tőle, mit tehetett volna még az alatt a három hét alatt, amikor úgy összezsufolódtak az események. Azután újból a boncolás részleteiről van szó és a vizsgálóbíró a védő kérdéseire kijelenti, hogy a két törvényszéki orvos jelenlétében azért boncolta harmadik fiatal orvos, mert a másik két orvos sok furdóvendéget kezel, több szülési esetük volt és féltek, hogy infekciót kapnak.

Gál védő ezután a hallgatóság viharos derűsége mellett indítványozza, hogy a tanu vallomásának azt a részét, amikor Forgács Anna hörgését utánozta, vegyék fonográfba, hogy a felső bíróságok előtt is reprodukálni lehessen. A kérést a bíróság elutasítja, mire a védő semmisségi panaszt jelent be.

Erdélyi Rómában

Ezután Dénes Károly mérnök tesz vallomást. Dé-

nes Erdélyi Mór vállalatának műszaki igazgatója volt és elmondja, hogy 1925-ben jött Erdélyi Béla a gyárba. Ekkor apja büszkén mondotta, hogy huszonkétéves fia már letette a doktorátust.

Az elnök: Mit csinált a gyárban?

— Űlt a fotójában és lapokat olvasott.

— Dolgozott valamit?

— Nem igen.

— Szóval sokat nem dolgozott.

— Hát, amit én munkának nevezek, nem igen.

— Fizetést kapott?

— Azt én nem tudom. Ez belső dolog.

— Hát miből élt?

— Biztosan az apjától kapott pénzt, az nagyon gazdag volt.

Ezután a tanu arról beszél, hogy a gyár később rosszul ment és akkor, amikor Erdélyi Rómába utazott, hogy a gyár egyik üzletfelétől nagy összegű prémiumot vegyen fel, már nagyon rosszul álltak.

Az elnök: Lehetségesnek tartja, hogy Erdélyi felvette a prémiumot és nem számolt el vele?

A római üzlettársunk sürgönyözött, hogy a prémium felvehető, erre Erdélyi Béla leutazott, de pénzt nem küldött, csak sürgönyt. Később nem jött semmi. Erdélyi elutazása előtt nagyon jól tudta, hogy a gyár milyen rosszul áll és ezért nem tételezem fel róla, a pénzt megtartotta magának. Bizonyos azonban, hogy amikor itt a legnagyobb nehézségekkel küzdöttünk, ő Rómában nagyon flottul élt és első osztályon utazott.

A tanu elmondja még, hogy Erdélyinek három párbajáról tud, amelyeket ő vezetett. 1927 májusában lépett ki a gyárból és az üzem akkor kényszerezegység alatt állott.

Az elnök: Váltóhamisításról nem tud?

— Nem.

— Hogy értesült Erdélyi Béla házasságáról?

— A lapokból értesültem róla és egyszer a műegyetemi vívóbajnokságokon találkoztam Forgács Annával, aki azt mondta, hogy mindenki gratulált neki házasságához, én miért nem gratulálok. Azt válaszoltam, hogy átmeneti dolgokhoz nem gratulálok. Erre Anna azt mondta, hogy ez nem átmeneti dolog, egész életre szóló szerelem van közöttük.

— Miért tartotta Ön átmenetinek ezt a házasságot?

— Tulságosan fiatalnak találtam Erdélyi Bélát.

Az elnök: Az életbiztosításról mit tud?

— Nem tudok semmit. De egyszer találkoztam Erdélyivel, aki azt mondta: Ne félj Karcsi, megkapod a pénzedet apámtól, akinek én adok kétszáz milliót. Arra a kérdésre, hogy honnan lesz pénze, azt válaszolta, hogy autózletkekből.

Erdélyi (a tanuhoz): Emlékszik arra, hogy amikor az Európa bajnokságra ment, én vezettem a gyárat.

— Igen. Amikor visszajöttem, az apja azt mondta, hogy ő vezette a gyárat.

— Honnan tudta, hogy én első osztályon utaztam?

Az elnök: Nem, ez nem fontos.

A tanu: Hallomásból.

A tanu ezután vallomásra megesketik, az elnök a tárgyalást bezárja és folytatását szombaton délelőtt fél tízre tűzi ki.

lővel Angliában és Amerikában. A cikk a következő riasztó megállapodással végződik:

— Megkezdődött Németországban a magánvagyon kisajátítása!

A birodalmi kormány szerdán minisztertanácson foglalkozott a Ruhrvidéki helyzettel. A minisztertanácson szóba kerültek a munkanélküli segélyek kifizetése körül történt visszasságok is, amelyeket úgy követtek el, hogy

egyes munkások kétszer vették fel a munkanélküli segélyt úgy a szakszervezetektől, mint az állami hatóságoktól.

Sok munkás így több munkanélküli segélyt kapott, mint amennyi a rendes munkabére volt. A kormány megbízásából Kirtsiefer porosz népjóléti miniszter a Rajna-wesztfáliai ipari kerületbe utazott, hogy megbeszélje a hatóságokkal és a szakszervezetekkel, hogy milyen intézkedésekkel lehetne megakadályozni ezeket a visszaéléseket.

A kizárt munkások segélyezésére fordított állami pénzek felhasználásának kérdése a napokban szóba kerül a birodalmi gyűlésen. A német nemzeti párt ugyanis interpellációt terjeszt be, amelyben azt állítja, hogy

a birodalmi gyűlésnek a kizárt vasmunkások állami segélyezése ügyében hozott határozatát törvényellenes módon hajták végre

A párt felvilágosítást kér a kormánytól arra nézve, hogy milyen intézkedéseket hajlandó foganatosítani, hogy visszakapja a munkások segélyezésére kiutalt összeget.

Düsseldorfi jelentés szerint

a bérszerződések felmondása a vasiparban lassanként általános mozgalom jellegét ölti.

Kedden a kieli vasipari kerület munkáltatói mondták fel december 31-ikére a bérszerződést és szerdán két újabb felmondás történt, ugyancsak december 31-ikére. Az egyik a müncheni, a másik pedig a hollenburgi vasipari vállalatok részéről történt s körülbelül újabb négyezer vasmunkást sujt.

Difteritisz fenyegeti Bácskát

A tartományi közegészségügyi bizottság ülése

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi közegészségügyi tanácsa szerdán délelőtt tartotta első ülését Klücin Mita elnöke alatt. A közegészségügyi tanács ülésén dr. Petrovics Milenkó tartományi főorvos referált a tartományi közegészségügyi állapotáról és ismertette a tartományi közegészségügyi költségvetését. Beszédében megemlítette, hogy 1928-ban különösen a ragályos betegségek terjedtek el veszedelmesen a tartomány területén. A vörheny az utóbbi hónapban kulminált, mert 76 megbetegedés fordult elő, míg kanyaró ez év februárjában volt a legerősebb, mert 360 megbetegedést jelentettek be. Tekintettel a nagyszámú kanyaró- és vörheny megbetegedésekre, előre látható, hogy ezt difteriajárvány fogja követni, mivel a két betegség vírusa megállítja a szervezetben egy időre a difteria elleni védősejtek képződését. Tekintettel a tulajdonképpen fellépő járványos betegségekre, nagy szükség van a falvakban elkülönített kórházakra, mivel ezek pillérei a ragályos betegségek elleni küzdelemnek, továbbá preventív oltásokra és a lelkiismeretes fertőtlenítésre.

Dr. Gavrilovics apatini járási orvos referált azután járásának közegészségügyi állapotáról. Dr. Popovics noviszadi járási orvos a járási orvosok utiátalányáról beszélt, különösen járványok idején sűrűn látogatni a községeket, dr. Roje dárdai járási orvos a baranyai közegészségügyi viszonyokkal foglalkozott, majd dr. Horváczki szombori járási főorvos beszéde után dr. Petrovics Milenkó válaszolt a felszólalásokra. Hangsúlyozta, hogy a tartomány már a múlt évben gondolt a költségvetésében az elkülönítés szükségességére és a költségvetésében egy kisebb összeget irányzott elő ilyen falusi elkülönítő házak építésére. Azonban ezt az összeget egy község sem vette igénybe. Ez az eljárás nagyon megnehezíti az egészségügyi osztály működését, mert az új költségvetés összeállításánál a pénzügyi bizottság az ilyen kihasználatlan tételeket, mint fölöslegeseket az új költségvetésből törölte. Kérte az orvosokat, hogy kísérjék figyelemmel a tartomány hivatalos lapját, amelyben nagyon sokszor választ találhatnak a fölöttébb kérdéseikre. Végül dr. Klein Adolf alelnök mondott köszönetet a tagoknak megjelenésükért.

„Megkezdődött Németországban a magánvagyon kisajátítása“

A ruhrvidéki bérharc katasztrófális következményei — Súlyos ellentétek a kormánypartok között

Egyre több munkás veszti kenyerét a német vasiparban

Berlinből jelentik: A Ruhr-vidéki bérharc lassan-lassan katasztrófális méreteket ölt s csaknem az egész német köztársasági életet megbénítja. Németország a két-három elmúlt év alatt csodálatos gazdasági fejlődést mutatott, melynek gyümölcseit most az indokolatlan és veszedelmes munkaszünet elpusztítással fenyegeti. Ugyanez a helyzet állt elő, mint évekkel ezelőtt Angliában a szénsztrájk alatt, amikor a hatványozott erővel dolgozó német ipar kiszorította piacáról a sztrájkoló Angliát. Most a kocka megfordult és Anglia lesz úrrá a régi német piacokon. A berlini gazdasági szaktekintélyek aggodalommal figyelik a rajnai munkaszünet eseményeit, amelyben eddig semmi változás sem történt, sőt a helyzet egyre elmérgesedik.

A keresztény fém munkások szakszervezete azzal a követeléssel fordult pártjához, a katolikus centrum-párthoz, hogy a párt parlamentári frakciója

tegyen indítványt a birodalmi gyűlésen egy olyan szükség törvény meghozatalára, amely az üzemek ujramegnyitását és a munkások viszszaállítását kötelezőnek mondja ki.

A német néppárt orgánjai a lehető legelősebben visszautasítják a keresztény szakszervezetek és a centrum-párt követeléseit. Mint ismeretes,

Stresmann néppártja első sorban a német nagyipar partja s mint ilyen, érthetően a legna-

gyobb ellentétben áll a szociáldemokraták követeléseivel,

amelyekhez most a centrum is csatlakozott.

A párt hivatalos lapja szerint, ha a keresztény szakszervezetek elég vakmerőek lesznek a törvényjavaslat betervezésére, akkor

a német néppárt kivonul a kormányból és semmiesetre sem szavaz az indítvány mellett.

A német néppárt nélkül a kormány kisebbségben marad a birodalmi gyűlésen. Ha a centrum mindennek ellenére megteszi indítványát a »szükség törvényben«, a jognak különösen a magántulajdon jogának, elvetését kell látni.

Ha a parlament mégis szankcionálná ezt a javaslatot, olyan precedenst teremtene, amely egyszers mindenkorra megvetné alapját Németországban a magántulajdon szocializálásának és bolsevizálásának.

Amennyiben a centrum és a szociáldemokrata párt javaslatát törvényerőre emelkedné — írja a lap — a külföldi és szocializálás és bolsevizálás láttára elvesztené bizalmát Németország iránt s megvonná a kölcsönt, ami végzetes katasztrófát jelentene a birodalom közgazdaságára. A német bankok becsukhatnák a boltot és egyetlen pénningnyí külföldi magántőke sem jönne az országba. A szocialista hatalmi irányzatoknak kiszolgáltatott parlament a lehető legrosszabb aján-

Megfiatalítja 20 évvel a FÉRFIFEJ-véd egyes SCHNEWEISS- haj regenerátor, mely visszahozza az ősz haj ereit s új életet kölcsönöz a hajnak. Abszolút méreg- és ólommentes. Kapható minden drogériában, gyógyszer- és illatszertárban. Aho méreg nem kapható, 40 dinár bakulidőre mellé bérmenet száll két üveggel az S. H. S. Népvásár.

Balla drogeria V.-Beckerek

Kiszáritják a Neretvát

Egy milliárd kölcsönt vesznek fel a nyugati tartományok

Szplithől jelentik: *Predavec* József, a zagrebi tartományi választmány elnöke néhány nap óta Szplithen tartózkodik és tárgyalásokat folytat a boszniai és a dalmáciai tartományok elnökeivel egy nagyobb beruházási kölcsön felvétele ügyében. A nyugati tartományok ugyanis nemrégben elhatározták, hogy a nagyobb közmunkák és beruházások céljából külföldi kölcsönt fognak felvenni. A zagrebi tartomány már tárgyal is egy külföldi pénzesoporttal egymilliárd dinár kölcsön felvétele érdekében, amit a nyugati tartományok maguk között felosztanak.

A nagy külföldi kölcsönből elsősorban a meliorációs kérdéseket oldanák meg és kiszáritják a Neretva és a Popovó és Sziny mellett elterülő mocsaras vidékeket. Sziny mellett mintegy hatezer hold szántóföld szabadulna fel, amelyen kétezer vagon buza teremne évente. A tartományok ezenkívül megvalósítanák az Una-vasut építési tervét, kiépítik a dalmáciai és a tengeremléki vasuti hálózatot és más fontos közérdekű munkát végeznének el.

Predavec József újságírók előtt kijelentette, hogy a tárgyalások a külföldi pénzesoporttal már előrehaladt stádiumban vannak és remény van arra, hogy a kölcsönszerződést jövő év elején megkötik és a munkálatokat már a tavasszal megkezdik. A munkálatok több éven keresztül sokezer embert foglalkoztatnának és ezzel egy nagy szociális probléma nyerne megoldást.

December 10-ig elnapolták

a bácskai tartományi közgyűlést

Interpellációk a csütörtöki közgyűlés előtt

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi közgyűlést csütörtökön délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg *Terzin* Pál alelnök. A napirend előtt *Klicin* Mita, a tartományi választmány elnöke felolvasta a dr. *Matics* Milán képviselőtestületi tag által a priglovica-szveti-iváni községi jegyző ellen tett feljelentését, amelyben *Matics* több szabálytalanság miatt a jegyző ellen fegyelmi eljárás megindítását kéri. A közgyűlés a feljelentést a fegyelmi bizottság elé utalta. *Klicin* ezután bejelentette, hogy az apatini főszolgabíró a priglovica-szveti-iváni községi elöljáróság és tisztviselőválasztásnál törvénytellenesen járt el, amennyiben jogtalanul megerősítette állásaikban a régi elöljáróság tagjait és a községi tisztviselőket. Kérte, hogy a közgyűlés forduljon panasszal a belügyminiszterhez, rámutatva arra, hogy a főbíró törvénytelen eljárása folytán a tartomány akadályozva van a törvény által biztosított jogainak gyakorlásában.

Dr. *Palásthy* Ödön három interpellációt terjesztett elő. Az elsőben rámutatott a készülő községi törvénytervezet hiányosságaira és az így előálló anomáliákra. Kifejtette, hogy a törvénytervezetben a községi képviselőtestület anyagi felelősségéről egyáltalán nincs szó. Az sincs precizirova, hogy a régi tisztviselők szerzett jogait elismerik-e, vagy pedig új tisztviselőválasztások lesznek. Ezért kéri, hogy a közgyűlés válasszon jogászokból és szakemberekből álló bizottságot, amely tegye meg észrevételeit a készülő törvénytervezetre nézve és ezeket az észrevételeket a tartományi választmány a közgyűlés útján terjesztesse a parlament törvényelőkészítő bizottsága elé. Második interpellációjában dr. *Palásthy* a kigyóséri lecsapoló társaság működését kritizálta. Előadta, hogy bár a társulat 1925-ben 600 dinár és 1926-ban 500 dinárt szedett járulék címen holdanként az érdekeltektől, a vízlevezető csatornákat négy éven át nem tisztították, úgyhogy a gazdák földjein lévő víz nem vezethető le a Kralj Petra csatornába. A társulat ennek ellenére mégis végrehajtás útján szedi be a gazdáktól a járulékokat. Kérte a tartományi választmányt, hasson oda, hogy ezeket a végrehajtásokat addig, amíg a társulat kötelességének nem tesz eleget, szüntessék be.

Végül a bezdáni országot mellett levő Kozara-erdő vadállományának pusztítása ügyében interpellált *Palásthy*. Elmondotta, hogy az erdőben tulságosan elszaporodott vadak sok helyütt teljesen elpusztítják a gazdák termését. Kéri a közgyűlést, hasson oda, hogy az erdőügyi minisztérium sürgősen kerítse el az erdőt.

Klicin Mita válaszában kijelentette, hogy a lecsapoló társaságok nem tartoznak a tartomány hatáskörébe, azoknak kinevezett biztosaik vannak és leghelyesebb, ha a birtokosok közvetlen a földművelésügyi minisztériumhoz fordulnak panasszal. A kozarai erdő elkerítése ügyében a tartomány az erdőügyi minisztériumhoz fog felírni.

Ezután a közgyűlés áttért a napirendre. A kérvény és panasz-bizottság által hozott hetven határozatot ismertette a bizottság elnöke, *Udicki* Szvetozár. A közgyűlés a határozatokat vita nélkül elfogadta. Nagyobb vita csak a velikiyecskereki »Munka« című gazdasági lap által kért segély megtagadásánál

fejlődött, miután a lap a bizottság szerint politikai tendenciájú. Tizenegy órakor *Terzin* Pál alelnök bezárta a közgyűlést és annak folytatását december 10-én délelőtt fél tíz órára tűzte ki. A legközelebbi ülés napirendjére a szabályrendeletet előkészítő bizottság által hozott szabályrendelet tárgyalását tűzték ki.

TÖZSDE

Zürich, nov. 29. (Zárlat.) Beograd 9.125, Páris 20.30, London 25.1825, Newyork 519, Brüsszel 72.20, Milánó 27.20, Madrid 83.675, Amszterdam 208.55, Berlin 123.73, Bécs 73, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58.20, Budapest 90.53, Bukarest 3.12.

Zagreb, nov. 29. (Zárlat.) Páris 221.36—223.36, London 275.55—276.35, Newyork 56.77—56.97, Zürich 1094.10—1097.10, Milánó 296.94—298.94, Amszterdam 2279—2288, Berlin 1354.50—1357.50, Bécs 798.50—801.50, Prága 168.27—169.07, Budapest 990.54—993.54, mok (zárójelben az előző napi zárlat). Buza december (117 egyketted) 116 egyketted, március (123 hétnyolcad) 123.

Szombori terménytőzsde, nov. 29. Buza Bácska vasut prt. 237.50—242.50, rozs Bácska vasut prt. 235—240, zab Bácska vasut prt. 240—245, árpa takarmányi 64/65 kilós 250—255, tavaszi 67/68 kilós 270—275, baranyai 69/70 kilós 285—290, új tengeri 232.50—237.50, bab orig. 800—820, liszt 0gg és 0g 350—360, 2-es 330—340, 5-ös 310—320, 6-os 265—285, 7-es 245—260, 8-as 200—210, korpá finom 180—185. Irányzat lanyha.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 29. Buza bácskai, felsőbácskai, tiszavidéki bácskai és szerémi 70—80 kilós 242.50—245, bánáti 79—80 kilós, bánáti per Vrsac 236—238, árpa bácskai, szerémi és bánáti 65 kilós 255—260, bácskai tavaszi 68 kilós 285—290, tavaszi 68 kilós 285—290, baranyai tavaszi 71—72 kilós 295—300, zab bácskai, szerémi és szlavóniai 242.50—247.50, tengeri bácskai új XII—I. 240—245, bácskai III—IV. 277.50—282.50, bácskai III—IV—V. 280—285, bácskai IV—V. 282.50—287.50, liszt 0gg és 0g bácskai 347.50—357.50, 2-es sz. 327.50—337.50, 5-ös sz. 307.50—317.50, 6-os sz. 270—280, 7-es sz. 255—265, 8-as sz. 205—215, korpá bácskai és szerémi 180—185, bánáti 175—180. Irányzat: csendes. Forgalom: 49 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 29. Határidőzlet: Buza márciusra 26.62—26.68, zárlat 26.62—26.64, májusra 27.42—27.48, zárlat 27.42—27.44. Rozs márciusra 25—25.16, zárlat 25.05—25.08, májusra 25.38—25.56, zárlat 25.46—25.48. Tengeri májusra 28.60—28.66, zárlat 28.62—28.64, júliusra 28.90—28.98, zárlat 28.94—28.98. Készárúpiac: buza 25.10—26.05, rozs 23.05—23.26, takarmányárpa 25—25.50, sörárpa 26.50—28.50, köles 25.75—26.50, repce 45.50—46, tengeri 31—31.50, zab 25.25—26, korpá 18.75—19.

Bécsi sertésvásár, nov. 29. (Josef Saborsky & Söhne, Wien St. Marx jelentése.) Felhajtás 395 marha, irányzat változatlan, 133 zsirsertés, élénken tartott, 179 hussertés gyengén tartott.

Chicagói terménytőzsde, nov. 29. Középfolyamok: Buza december 115 egynyolcad, március 120 egynyolcad, május 122 hétnyolcad, tengeri december 84 háromnegyed, március 87 hétnyolcad, május 90 háromnegyed, zab december 47, március 47 háromnyolcad, május 48, rozs december 101 ötnyolcad, március 105 egyketted, május 107 háromnegyed.

Liverpooli terménytőzsde, nov. 29. (Zárlat.) Buza december 9 sh 2½ d., 9 sh. 1 háromnyolcad d. március 9 sh. 3 d., 9 sh. 2 és háromnyolcad d., május 9 sh. 3 és háromnyolcad d., 9 sh. 2 és önyolcad d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdan 134 (+4), Bogojevó 211 (+9) Vukovár 166 (+10), Palánka 140 (+4), Noviszad 149 (+7), Zemun 178 (+6), Pansevó 136 (—8), Szmederevó 242 (+3), Orsova 208 (—6). Dráva: Oszijek 180 (+26). Száva: Mitrovica 385 (+65). Tisza: Szentá 160 (—4), Titel 168 (+4).

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy e' előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpát, vagy egy XD 4 végerősítőlámpát. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból
WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe talozzigasse 6

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, december 3: Dohnányi Ernő zongoraművész hangversenye. Az August Förster-féle hangverseny-zongorát Kain Lajos hangszergyára szállítja.

— **Szobotica városi közgyűlése.** A szoboticai városi tanács csütörtökön délelőtt Manojlovics Dusan főispár, elnöke alatt rendkívüli ülést tartott, amelyen a pén-teki közgyűlés anyagát készítették elő. Az ülésen a napirenden szereplő kérdésekben meghozták a tanács végleges javaslatát, amit a közgyűlés délelőtt kilenc órakor kezdődik és a képviselők, valamint a közönség körében is általános érdeklődés előzi meg.

— **Bacsokogradistei küldöttség Vukicssevics Veljánál.** Beogradból jelentik: Sztankovics Szvetozár vezetése mellett csütörtökön nagyobb bacsokogradistei küldöttség kereste fel Vukicssevics Velját, a radikális klub elnökét, akit felkérték, intervenáljon az agrárreformminiszternél a Bacsokogradistén agrárceciókra még le nem foglalt földeknek helyi igénylők közt való felosztása érdekében.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelent: Váltakozó, szeles, hűvös idő várható éjjeli faggal és esetleg kisebb lecsapódásokkal.

— **A demokrata párt gyűlése a szuboticai kerületben.** A szuboticai demokrata párt december 8-ikán és 9-én három nagy népgyűlést fog tartani a szubotica választókerületben: Tavankuton, Bajmokon és Szubotican a VIII. körben. A párt vezetősége a gyűlésekre meghívta a kerület listavezetőjét, Gról Milán közoktatásügyi minisztert, aki a szuboticai gyűlésen valószínűleg ismertetni fogja álláspontját a kisebbségi oktatás kérdésében.

— **Tanítói áthelyezések.** Szentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter a szentai tanfelügyelőség előterjesztésére Vartus Ferencné kevil tanitónőt Felsőhegyre, Guelminó Etelka felsőhegyi tanitónőt Szentára helyezte át.

— **Visszaléptek a választási küzdelemtől a romániai magyar párt disszidensei.** Kolozsvárról jelentik: A romániai országos magyar párt disszidensei, akik magyar néppárt címen új pártba tömörültek, kiáltványt bocsájtottak ki, amelyben közlik, hogy a magyar egyezség érdekében az országos magyar párt javára viszaléptek a választási küzdelemtől.

— **Ünnepi istentisztelet a szuboticai zsidó templomban.** A nemzeti egyesülés ünnepén, szombaton délelőtt fél tízenegy órakor a szuboticai zsidó templomban ünnepi istentisztelet lesz. A rendes szombat délelőtti ima ezért tíz óra helyett kivételesen negyedtízkor kezdődik. Mint Noviszadról jelentik, ott szombaton délelőtt egyneked tizenkét órakor, a szerbek, horvátok és szlovének egyesülésének évfordulója alkalmából, a noviszadi zsidó templomban ünnepi istentiszteletet tartanak. Az ünnepi istentiszteletre való tekintettel a szombati Muszafi ima délelőtt fél tíz órakor veszi kezdetét.

— **Jevgyevics Dobroszlávot újból másfél havi fogházra ítélték.** Noviszadról jelentik: A noviszadi járásbíró Gyorgyevics Jován járásbíró csütörtökön tárgyalta Jevgyevics Dobroszláv, a Vidovdan főszervezőjének hivatalnoksértési bűnyűjét, Jevgyevics Dobroszláv ezévi szeptember 16-ikán a Sztari Futakon megtartott Pribecevic-párti népgyűlésen egy verset szőtt a beszédebe, amelyben a kormányt súlyos visszaélésekkel vádolta. A szerb büntetőtörvénykönyv 104. szakasza alapján hivatalnoksértés címén indult meg az eljárás Jevgyevics ellen, aki beismerte, hogy a verset elmondotta. A bíróság Jevgyevicsot másfél havi fogházra ítéte, Jevgyevics felebezett az ítélet ellen.

— **Apponyi Berlinből visszautazott Budapestre.** Berlinből jelentik: Gróf Apponyi Albert szerdán este a »Szerda« társaságban előadást tartott, amely kiegészítette a birodalmi gyűlés termében elmondott fejtegetéseit. Rendkívül megkapó és szabatos képet rajzolt ezzel kapcsolatban a tömegek szerepéről és meggyőzően fejtegette, hogy az új szellem követelményeivel szemben milyen feladat hárul a vezérekre. Gróf Apponyi Albert péntek reggel utazott el Berlinből, hogy visszatérjen Budapestre.

— **A magyar külügyminiszter Varsóba utazott.** Budapestről jelentik: Valkó Lajos magyar külügyminiszter csütörtökön elutazott Varsóba, ahol a lengyel-magyar döntőbíróági egyezményt fogja aláírni. A szerződés aláírása után Valkó külügyminiszter néhány napig még a lengyel fővárosban marad bizonyos tárgyalások lefolytatása céljából és a jövő hét elején tér vissza Budapestre.

— **Vasuti munkások kispárba.** Noviszadról jelentik: Gyurgyics Zsiván és Zorics Trifun szerémségi vasuti munkások itt as állapotban összeverekedtek és összeszurkálták egymást. Gyurgyics, aki hatvanéves, életveszélyesen megsebesítette harmincöt éves társát, Zorics Trifunt, akit a rumai kórházba szállítottak. Gyurgyicsot letartóztatták.

— **Megszökött egy zagrebi képes hetilap kiadója.** Zagrebból jelentik: Zagrebban néhány héttel ezelőtt új képes hetilap indult meg *Ilustrovani Tjednik* címen. A lap kiadója, Peszek Ante volt szappangyáros volt, aki öt hirdetési ügynököt vett fel és kaucióképen 42.000 dinárt vett át tőlük. A lap első száma meg is jelent, mire a kiadó a vidékre küldte a tisztviselőket hirdetések és előfizetők gyűjtésére. A tisztviselőket napokban érkeztek vissza körutjukról Zagrebba és nagy meglepetéssel tapasztalták meg, hogy a kiadó eltűnt lakásáról. Nyomban feljelentést tettek ellene. A nyomozás megállapította, hogy a lap kiadója a kauciót elcsikkasztotta és eltűnt Zagrebból. Körözőlevelet adtak ki ellene.

— **Dinics Dragutin kétszáz ezer dinár óvadék ellenében szabadlábra helyezését kérte.** Noviszadról jelentik: Dinics Dragutin, a vizsgálati fogságban levő noviszadi hadseregszállító szerdán kérvényt adott be a törvényszékhez, amelyben 200.000 dinár óvadék ellenében szabadlábra helyezését kérte. A vádtanács pénteken fog ezügyben dönteni.

— **Életunt aggastyán.** Noviszadról jelentik: Prabiczi Dusan hetvenéves dobrinci-i gazdálkodó késsel átvágta torkát és meghalt. Öngyilkosságát betegsége miatt követte el.

— **Mérgezett buza a baromfiaknak.** Adáról jelentik: Selmecey János adai szállási tanító feljelentette a szentajrási bíróságon Márius Miroszláv gazdát, a szomszédját, mert a napokban — a feljelentés szerint — mérgezett buzát szórt a tanító baromfiainak és a tanító ötven darab aprójószágát megbetegedett és elpusztult. Márius azzal védekezik, hogy a tanító csirkéi, ludjai állandóan átjártak vetésébe és sok kárt okoztak neki.

— **Kendőző automatákat állítanak fel Amerikában.** Washingtonból jelentik: Egy részvénytársaság kendőző automatákat állított fel az amerikai városokban. Az automatából pénzbedobás után szépítőszerek, puder, arcfesték, ajkpirosító stb. esnek ki és egy táblán használati utasítás jelenik meg, továbbá az automatában elrejtett tükör is láthatóvá válik. Az új fajta automatákat szívesen veszik igénybe az amerikai nők.

— **Chanuka mulatság Szuboticián.** A cionista szervezet szuboticiai helyi csoportja december kilencedikén este félkilenc órakor a Bárány-szálló termeiben Chanuka mulatságot rendez, amelyet a gyertyák meggyújtása, ünnepi beszéd, szavaltat és ének fog bevezetni. A mulatság tiszta jövedelme a palesztinai Péter király olajfaerdő célját szolgálja.

— **Tiltott műtétért hat havi fogház.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék Obradovics Dusan tanácsa csütörtökön tárgyalta Popera Vojislav és Grumisa Milka sztopanecivói lakosok és Krutschmidt Jeliszaveta pasicevói szülésznő büntügyét. A vád szerint a szülésznő Popera utasítására műtétet hajtott végre Grumisa Milkán. A bíróság dr. Velicskovics-Szvinjarev Miladin és dr. Ilic Brankó orvosszakértők meghallgatása után dr. Mogin Szlavko és dr. Le-maics Jován védbeszédei után Popera Vojislavot és Krutschmidt Jeliszavetát hat-hat havi fogházra és Grumisa Milkát két hónapi fogházra ítélte. Az ügyész megnyugodott, az elítéltek felebbestek.

— **Dorgálásra ítélte a JNS a válogatott zagrebi játékosokat.** Zagrebból jelentik: A JNS igazgatótanácsa csütörtökön foglalkozott azoknak a zagrebi játékosoknak ügyével, akik nem akartak részt venni a Csehszlovákia elleni válogatott mérkőzésen. Ezeket a játékosokat — mint ismeretes — a fegyelmi bizottság felmentette, csupán Perskát ítélte el dorgálásra. A feltűnést keltő ítélet miatt annak idején dr. Pajmics a fegyelmi bizottság elnöke is lemondott tisztségéről. Az ügy most a JNS igazgatótanácsa elé került, amely megváltoztatta az első foku ítéletet, de alig ítélte el valamivel szigorúbban a renitens játékosokat. Az ítélet úgy szól, hogy Perskát egy évre eltöltik a válogatottban való szerepléstől, míg a többi játékost dorgálásban részesítik.

— **Nagy hantcsolás Munkácson.** Bécsből jelentik: A bécsi rendőrség Pozsonyból nagy csalárról kapott értesítést, melyet a Dunabank munkácsi fiókjában követtek el. Egy ember, aki magát Koganov Izraelnek nevezte s azt állítja, hogy amerikai állampolgár, két hamis csekkel több mint harmincezer frankot csal ki a banktól. A csekkeket a nizzai Skrepin és Társa, továbbá a portói Laxmann-cégek állították ki. A nyomozás megállapította, hogy ilyen nevű cégek egyáltalában nincsenek.

— **Új épületet emelnek a szombori szerb tanítóképző számára.** Szomborból jelentik: A tartománygyűlés és ötvös bizottsága csütörtökön ülést tartott és elhatározta, hogy a szerb tanítónőképítő céljaira igénybe vett apácázárda ügyét rendez. Kiküldötték Deák Leót és Bosnyák Antalt a bizottság tagjait, hogy a város két delegátusával együtt kereszenek megfelelő helyet a szerb tanítónőképítő számára. Amennyiben nem találhatnak megfelelő épületet, építeni fognak, mert a tartománynak erre a célra kilencszáz ezer dinár áll rendelkezésére. A zárda ügyének elintézése után a bizottság a szerb egyháztól elvett épületek ügyét fogja megvizsgálni és valószínű, hogy a tartománygyűlés december tizediki ülése elé már konkrét javaslatot terjeszt.

Rómában nagy felháborodást keltett a meggyilkolt olasz alkonzul ügyében hozott ítélet

A kamara ünnepélyesen tiltakozott az ítélet ellen

Rómából jelentik: A kamara csütörtöki ülésén ünnepélyesen tiltakoztak a párisi esküdtbírósnak gróf Nardini párisi olasz alkonzul meggyilkolása ügyében hozott ítélet ellen. Mint ismeretes, a párisi esküdtbírósnak az alkonzul gyilkosát, Modugno olasz emigránst két évi börtönre ítélte.

Az ülés elején felszólt Raineri volt miniszter és éles szavakkal bélyegezte meg az ítéletet.

— Ez abszurdum — mondotta. — A kamara azal tiltakozik a legméltóbban az ítélet ellen, ha tol-

mácsolja együttérzését a meggyilkolt családjának.

Beszéde után a kamara tagjai felálltak, majd Raineri javaslatára jegyzőkönyvileg fejezték ki részvétüket a meggyilkolt alkonzul családjának.

A római lapok is a legnagyobb felháborodás hangján írják az ítéletről. A *Giornale d'Italia* a civilizáció szégyenének minősíti az ítéletet és azt írja, hogy a párisi esküdtzék menlevelet adott egy gyilkosnak, menlevelével a zsebében újabb gyilkosságokat követhet majd el.

— **Életbelépett az új fegyvertartási engedély.** A nemrég életbelépett fegyvertartási és fegyverviselési törvény lényeges könnyebbségeket nyújt. A fegyvervásárlási engedélyt ezentul nem a főispán, hanem a főszolgabírói hivatal adja ki, városokban pedig a rendőrkapitányság. A fegyverviselési engedély egy évre érvényes. A bélyegilleték eddig minden engedély megújításánál ötven dinár volt, most csak egyszer kell leróni ezt a bélyeget. Az új engedélykönyvecskébe ezentul nem kell fényképet sem ragasztani. A jövőben nemcsak a családfelelős kaphat engedélyt, hanem a családtagok is, ha a törvényben megszabott feltételeknek megfelelnek. A fegyvertartási engedélyt egyszerű jelentkezés alapján adják ki.

— **Száz ezer font egy Rembrandt önarcképért.** Londonból jelentik: A Daly Express közlése szerint Buccleuch herceg száz ezer fontért eladta a család birtokában lévő híres Rembrandt »Önarckép«-et Colnaghi angol műkereskedőnek. A kép a három Rembrandt önarckép között állítólag a legértékesebb és a család 1740-ben hetven ezer fontot adott érte.

— **Félfaru utazási kedvezmény a budapesti szárnyasklubból.** Beogradból jelentik: Budapesten december 5-ikétől december 9-ig szárnyasklubállítás lesz, amelynek Jugoszláv látogatói számára a beogradi közlekedésügyi minisztérium ötven százalékos utazási kedvezményt engedélyezett. Mindazok, akik a vásárigazolvány birtokában december 3-ika és 11-ike között utaznak Budapestre, félfaru menetjegyet vehetnek igénybe. Vásárigazolványok a Putnik noviszadi fiókjánál is kaphatók.

— **Magyarországon a legnagyobb az adóteher — mondotta a magyar pénzügyminiszter.** Budapestről jelentik: A magyar felsőház csütörtöki ülésén adókérdéseket tárgyaltak. Az ülés során Wekerle Sándor pénzügyminiszter nagy beszédet mondott, amelyben megállapította, hogy Magyarországon a legnagyobb az adóteher és ezért a kormányának nincs szándékában a közterheket növelni, bár az adóterhek leszállítása nem lehet olyan nagyarányú amilyenre szükség volna.

— **Új építészmeérnök.** Noviszadról jelentik: Hubay Jenő noviszadi technikus a milánói műegyetemen építészmeérnöki doktori diplomát nyert.

— **A szombori mezőgazdasági tőzsde igazgatóságai ülése.** A szombori mezőgazdasági tőzsde igazgatósága dr. Manojlovics Vladislav elnöke alatt ülést tartott, melyen dr. Protics főtitkár referátuma alapján elfogadták és december hó elsejével életbe léptették a közép-európai tőzsdék által kidolgozott és elfogadott általános előírásokat a minőségi kifogások esetén a mintavételre vonatkozólag. Az egzekutív vételek és eladásoknak a tőzsdén való lebonyolításáért az igazgatóság egész minimális illetékeket állapított meg december elsejétől kezdve és a tőzsde titkári hivatala az egzekúciók keresztülvételéért a tagok részére 25 dinárt fog felszámítani, míg a nem tagok részére az illeték 50 százalékkal többet tesz ki. Ha azonban az áru mennyisége az egy vagonot meghaladja, az illeték aránylagosan csökken. Az igazgatóság honorálta több malomvállalatnak azt az indokolt kérelmét, hogy a törött szemeket, miután azok a trierből kihullanak és így nem kerülhetnek őrlés alá, ugyanúgy kezeljék, mint a keveréket. Az általános szokványok 58. és 60. paragrafusát olyan módon nyert kiegészítést, hogy a kifogásolt áru a tőzsdei szakértőbizottság által harminc napon belül megvizsgálható, mert ellenkező esetben úgy tekintik, mintha az árut kifogás nélkül vették volna át. A paragrafusok előírják azt is, hogy milyen módon kell eljárni az oly árunál, amelyből az áru természeténél fogva minta nem vonható, valamint szabályozza a vevőnek erre vonatkozó kötelességeit is. A mind gyakrabban előforduló dió-ekszpertisek szükségessé tették, hogy az igazgatóság a dióra vonatkozó szokványokat hatályon kívül helyezték és helyettük a közép-európai tőzsdék által egységesen kidolgozott és elfogadott előírásokat léptették életbe. Végül a tőzsde igazgatósága a következő új tagokat vette fel a tőzsde tagok sorába: Plavics Koszta és Társa textil nagykereskedő Szombor, Grünbaum Nándor gabonakereskedő Szombor, Forgács Dezső malom Bácskatopola, Herzog Lipót gabonaugyvéd Szombor, Adler József gabonakereskedő Szombor és Schwitzer & Söhne gabonakereskedő Wien.

— **Halálos vasutiszerencsélenség Beograd me'le'.** Beogradból jelentik: Csütörtökön hajnalban súlyos vasuti szerencsétlenség történt a Beograd-topcsideri állomás mellett a Beograd—Pozsarevac vonalon. Pozsarevacról jövő személyvonat félnégykor teljes sebességgel beleszaladt egy tehervonatba. A tehervonat valamennyi kocsija összetört és összetört a személyvonat mozdonya, poggyászkocsija és egy harmadosztályú kocsija is. A szerencsétlenségnek egy halottja van, Vaszics Radoszlav pozsarevacai kereskedő és négy utas súlyosan megsebesült. Sztanics Andra közlekedésügyi miniszter már reggel hét órakor kinn volt a szerencsétlenség színhelyén és a vasutállomás valamennyi szolgálatban levő tisztviselőjét felfüggesztette. A vizsgálat még nem állapította meg, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Nyilatkozat, Dr. Adamovics Petár, Noviszad város főorvosa a Bácsmegyei Napló november 28-i számában »A vörheny« címen megjelent közleménnyel kapcsolatban a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk: Valótlan az, hogy azt a gyermeket, aki állítólag vörhenyben betegedett meg, nem akartam megvizsgálni, mert a vörhenyes gyermeket minden esetben beutalják a kórházba és a lakást fertőtlenítik, ha nincs lehetőség arra, hogy a beteg gyermeket külön válasszák. Ezzel kapcsolatban kérdést intéztem az összes városi tisztviselő orvoshoz, hogy az illető vasutas fordult-e hozzájuk, de mindegyik tisztviselő orvos nemleges választ adott. Arra, hogy a gyermek apját a kórházból hozzám küldték egy orvossal és hogy én őt az egészségügyi hivatalba küldtem, nem emlékszem, de ha hozzám küldték, én az egészségügyi hivatalba küldtem, mert a kórház állami intézmény. A legerősebben elutasítom azt a vádat, hogy a gyermeket nem akartam volna megvizsgálni, mert orvosi működésem alatt egyetlen esetben sem tagadtam meg az első segélyt. Noviszad, 1928. november 28-án. Dr. Adamovics Petár városi tisztviselő főorvos.**

— **A szuboticiai fűszerekek panasza a záróra rendelet ellen.** A szuboticiai fűszerekek köréből kaptuk az alábbi panaszos levelet. »Fel akarjuk hívni az illetékesek figyelmét, hogy milyen visszas állapotokat teremtett a zárórendelet Szuboticián különösen a fűszerszakmában. A fűszerekeknek este hétkor kell zárni, viszont vannak üzletek, amelyek ugyanazt árusítják, mint a fűszerekek és tovább tarthatnak nyitva. Így első sorban a tejcsarnokok. Tavasz óta négy tejcsarnok nyitott, amelyek sajtot, vaját stb. árusítanak. A hentesek szintén tovább tarthatók nyitva és ugyan csak foglalkoznak sajt, vaj, szardínia és mustár árusítással is. Végül pedig a cukrászok korlátlan időtartamig tarthatók nyitva és vajon ki venné meg a teasüteményt, hogy azt egy óráig sétáltassa. Így módon a fűszeres teljesen feleslegessé vált. Más városokban ez nincs így, mivel az összes élelmiszereket árusító üzletek egyszerre zárnak és így senki sem károsodik. Kérjük tehát az összes fűszerekek nevében, hogy ezen a sérelmünkön mielőtt változtassanak, vagy zárjanak a felsorolt üzletek is hét órakor vagy engedjék meg, hogy a fűszerekek szintén félnyolc óráig tarthassanak este nyitva. Vasárnap délelőtt a fenti üzletek szintén nyitva tarthatók és ezekben az üzletekben kénytelenek vásárolni állandó vevőink.«

— **A pápa, mint eretnekeket kiközösíti az egyházból az Action Francaise vezetőit és híveit.** Milánóból jelentik: A Szentszék az Osservatore Romanóban már nyilvánosságra hozta, hogy el fogja rendelni a megfelelő rendszabályokat az Action Francaise szerkesztői, előfizetői és olvasói ellen. A Corriere della Sera most azt írja, hogy a pápa a legközelebbi konzisztóriumban az Action Francaise vezetőit és híveit mint eretnekeket ki fogja kiközösíteni a katolikus egyházból, mert Franciaországban ellentétet támasztanak a katolikus hívők között és sokat ártnak az egyháznak.

— **Megszüntette üzemét egy kétezeréves bánya.** Athénből jelentik: A görögországi Laurion község közelében néhány nappal ezelőtt megszüntette üzemét egy kétezeréves ólom- és cinbánya. A laurioni bányákról már a görög klasszikusok is sűrűn tettek említést. Kétezer éven át működött a bányatelep, amely legutóbb egy olasz társaság birtokában volt. Az üzemi költségek az utóbbi időben annyira megrágták, hogy a társaság nem találta meg a számítását és az üzemet beszüntette.

— **Macskakiállítás Londonban.** Londonból jelentik: A Bristol Palastban országos macskakiállítást rendeztek. A legnagyobb díjat a Daily Exchange tüzte ki a legszebb és legnagyobb macska gazdájának jutalmázasára. A győztes a kilencéves és héthónapos koromfekete »Pinker« nevű kandur, amelynek súlya 17 egyegyed kiló, hossza 89 centiméter.

— **December 30-ikán lesznek a novakanzsal tartományi pótválasztások.** Becskerekéről jelentik: Az államtanács a sztarakanzsal járásban új tartományi választások megtartását rendelte el, mert az egyik járási listán szereplő összes jelöltek benyújtották lemondásukat. A közigazgatási bíróság döntése alapján Rajics Szevetiszláv főispán a választás napját december 30-ikára tüzte ki.

— **Hadjárat a londoni éjszakai klubok ellen.** Londonból jelentik: Joynson-Hicks angol belügyi államtitkár hadjáratot indított a londoni »éjszakai klubok« ellen. Ezek az intézmények nagyon elszaporodtak Londonban az utolsó években. Állandó hazárdjáték folyik az ilyen éjszakai klubokban, ezenkívül ezek főfészkei a kokain és ópiumcsempészetnek. Vannak ezenkívül olyan éjszakai klubok is, ahol féktelen orgiák folynak éjszakai órákban. Az angol belügyi államtitkárnak nehéz a helyzete, mert igen előkelő közönség látogatja az éjszakai klubokat, sőt az egyes intézmények támogatói és fenntartói között is vannak igen ismert urak és hölgyek. Legutóbb felfüggesztettek egy rendőrtisztet, aki összesen 12.000 font jutalmat kapott azoktól a különböző éjszakai kluboktól, amelyek fölött felügyeletet kellett volna gyakorolnia. A belügyi államtitkár legutóbb kijelentette, hogy felszólítja az összes éjszakai klubokat.

— **Uccának neveznek el Zagrebben a parlamenti merénylet áldozatairól.** Zagrebból jelentik: Zagreb város tanácsa elhatározta, hogy a felsőváros három legszébb uccáját a parlamenti áldozatok nevével fogja elnevezni. A Márk-teret, amely a szábor előtt van, Radics István, a Duga uccát Radics Pavle, a Sörház uccát pedig Baszarics Gyuró uccának fogják elnevezni.

— **A szubotícai férfikongregáció kápolnájának megnyitása.** A szubotícai »Férfikongregáció« tagjai átalakították a Szent-György templom egy sekrestyéjét kápolnába és ennek ünnepélyes felszentelésére december 2-án, vasárnap délután öt órakor nyilvános istentiszteletet tartanak. A kápolna-szentelés programja a következő: 1. Kongreganista induló. 2. Veni Sancte. 3. Szentbeszéd. Mondja Hegedüs Lénárd pápai kamarás, hajmoki esperes-plébános. 4. Nemzetközi katolikus himnusz. 5. Assisztenciális vecsernye. 6. A kápolna megáldása. Szt.-József ének. 7. Tantum ergo-Genitori. 8. Pápai himnusz. A szertartás alatt kongreganista lányok énekkara szolgáltatja az éneket.

— **Miért nem hívták meg dr. Miletics Szlávkót a szerb hadsereg bevonulásának évfordulóján tartott díszközgyűlésre.** Noviszadról jelentik: Dr. Ilic Radusko, Matics Milivoj, Mirkovic Glisa és Bajin Luka törvényhatósági bizottsági tagok csütörtökön interpellációt nyújtottak át dr. Borota Braniszláv polgármesternek. Az interpellációban szóváteszik, hogy a szerb hadsereg bevonulásának tizedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken mellőzték dr. Miletics Szlávkót nyugalmazott minisztert, az akkori történelmi idők legmarkánsabb személyét, aki akkor a nemzetgyűlés elnöke volt. Megemlítik, hogy még a város díszközgyűlésére sem hívták meg és kérdést intéznek a polgármesterhez, hogy miért nem kapott Miletics Szevetozár meghívót a város díszközgyűlésére. Dr. Borota polgármester a város legközelebbi közgyűlésén ad választ az interpellációra.

— **Rágalmazásért elítéltek egy vukovári gimnáziumi tanárt.** Osziokról jelentik: 1926. év nyarán — a vérbe fulladt mitrovicai szokolinnepély után — a vukovári »Srijemski radikal« című hetilapban egy közlemény jelent meg a mitrovicai véres eseményekről, melyben többek között Kajba András, a vukovári pénzügyigazgatóság tisztviselőjét is azzal vádolták, hogy részese volt a mitrovicai eseményeknek. Kajbát rövidesen a cikk megjelenése után elbocsájtották állásából. Kajba, aki a cikk és elbocsájtása között összefüggést vél látni, rágalmazás címén pert indított a cikk szerzője: Loncsar Szevetozár vukovári reálgimnáziumi tanár ellen. Az oszijei törvényszék most tárgyalta ezt a rágalmazási ügyet. A vádlott tanár elismerte a cikk szerzőségét, tagadta azonban, hogy Kajbát e cikk miatt bocsájtották volna el az állami szolgálatból. A cikkben Kajba ellen felhozott állításait azonban igazolni nem tudta. A bíróság Loncsar tanárt bűnösnek mondotta ki sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségében és tíz napi elzárásra, valamint kétezer dinár kártérítésre ítélte.

Szombaton ünnepi számmal, ünnepi tartalommal jelenik meg a Bácsmegeyi

Napló

A Bácsmegeyi Napló ünnepi száma az állami egyesülés ünnepére való tekintettel szombaton jelenik meg a következő ünnepi tartalommal:

Pupics Ottó: A tíz éves Jugoszlávia. — Lampel Béla: Godiani biboros, Gonda László: Délszláv népszokások, Aszlányi Dezső: Egy ismeretlen költő. — Lin: A megtalált klasszikusok — dr. B. I. Idegen szavak. — Szász Márton: Gyerekek. Kosztolányi Dezső: Állatok beszéde, Hesslein József: XV. Lajos merénylete. Blazsek Ferenc: Kis Frigyesek.

Novellák: András bácsi meg a német orvos. — Szigethy Vilmos: A Mazur ház. — Baedecker: Az iró és a nagy kacér. — Kristály István: A föld dalolt. — Györi I.: Asszonyors. — Lazarovics: A kútnál (ford. Mák Aladár). Móra Ferenc: Iuszan muzeumba kerül. — Vujkovic Marica: A bosszu. — Berényi János: Új seb. — Govorkovic János: Mr. Wood.

Versek: Tiller Ferenc: Szomorú szántókhöz küldöm, Pásztortüzeknél. — Motto: Vagyok. Tamás István: Öreg színész.

Állandó rovatok: Új könyvek. — Apróságok könyvekről, írókról. — Színházi kis tükrök. — Szerkesztői üzenetek. — Keresztsoros rejtély.

A Habos Tarta című ingyen gyermekmelléklet is szombaton jelenik meg.

Az ötvenkét oldalas ünnepi száma 4 dinár Vasárnap a szombati munkaszünetre való tekintettel nem jelenik meg a Bácsmegeyi Napló.

— **Nagy előkészületek a becskeréki Péter király szobor leleplezési ünnepségeire.** Becskerekéről jelentik: December 1-én, az államalakulás tízéves jubeliümán — mint ismeretes — nagyszabású ünnepségek keretében felszentelik Péter királynak Becskereken felállított impozáns szobrát, amely Waldec Rudolf zagrebi szobrász műve. A szoborleleplezési ünnepséget a városi tanács rendezte, amely nagy előkészületeket tesz az ünnepség minél impozánsabbá tételére. A szoborleleplezésen képviselteti magát Öfelsége Alekszander király is, valamint a kormány, a nemzetgyűlés, a Szerb Matica, Kikinda, Pancsevo és Vrsac városok tanácsa, a különböző kulturális, társadalmi, jótékonysági egyesületek és intézmények, továbbá az összes bánáti községek előljárósága. Az ünnepség programját a városi tanács falragaszokon tette közhirre.

— **Megválasztották Debrecen új polgármesterét.** Debrecenből jelentik: Magoss György debreceni polgármestert — mint ismeretes — saját kérelmére nyugdíjazták. A polgármesterválasztást csütörtökön tartották meg. Kettlen pályáztak: Vásári István polgármesterhelyettes, főjegyző és dr. Erdős József, a Hegyemegyi-Kiss Pál frakció jelöltje. A csütörtöki közgyűlés 141 szavazattal 36 ellenében Vásári Istvánt választotta meg polgármesternek. Főjegyzőnek Varga Elemér tiszteletbeli főszolgabíróvá választották meg.

Lepadat és Jovanovics szubotícai főelrusítóknál vásárolt sorsjegyek közül a november 28-iki húzáson a következő számok nyertek:

10.000 dinárt: 59141. sz.
4.000 dinárt: 95924. sz.
2.000 dinárt: 35126, 45502, 46916, 54336, 58543, 58865, 85419, 92156.
500 dinárt: 3760, 4630, 7707, 9, 47, 8056, 60, 10505, 86, 11972, 78, 13070, 15268, 15550, 21653, 21658, 24417, 26, 57, 23702, 59, 67, 59, 26114, 16, 22, 28304, 30, 43, 31028, 35, 37, 45, 59, 32721, 39, 33747, 89, 35064, 35123, 44, 61, 93, 37317, 47, 37447, 90, 40351, 58, 64, 96, 40435, 45, 94, 42034, 99, 43126, 41, 74, 87, 45511, 58, 89, 46511, 38, 78, 79, 46919, 77, 47717, 65, 48840, 47, 84, 49233, 35, 36, 61, 54911, 83, 55417, 58516, 78, 81, 95, 64704, 67929, 60, 68, 70, 68107, 12, 21, 51, 69495, 71204, 73317, 23, 75411, 43, 53, 78310, 18, 78456, 75, 78950, 70, 78, 89, 80714, 23, 83107, 83544, 84849, 86121, 56, 86812, 55, 57, 73, 93, 87201, 58, 91125, 58, 91888, 96312, 39, 43, 97190, 98710, 28, 99144, 71, 96, 99455, 79, 90, 105313, 72, 108041, 46, 73, 87, 108636, 46, 72, 108898, 110193, 110317, 86, 111004, 477, 95, 112604, 20, 113154, 116398, 116960, 117110, 47, 118727, 39, 120809, 46, 98, 121743, 90, 122017, 124309, 25, 34, 46, 49, 75, 124619, 28, 31, 70 szám.

— **A szubotícai fűszerüzletek a szombati állami ünnep miatt vasárnap délelőtt 7-től 10 óráig nyitva tartanak.** Burnáty István, a felsőbácskai fűszerkereskedők egyesületének elnöke csütörtökön megjelent Manojlovics Dusán főispánnal és kérte, hogy tekintettel a szombati állami ünnepre, amikor általános munkaszünet lesz, engedje meg, hogy vasárnap délelőtt a fűszer- és vegyeskereskedők nyitva tarthassák üzleteiket. Manojlovics Dusán főispán méltányolva a felsőbácskai fűszerkereskedők egyesületének kérelmét, megengedte, hogy vasárnap, december 2-ikán reggel 7 órától 10 óráig kivételesen nyitva lehessen tartani Szubotícán a fűszer- és vegyeskereskedéseket. Manojlovics Dusán főispán ilyen értelemben utasítást adott a főkapitányságnak, amely pénteken délelőtt hivatalosan is közölni fogja ezt a nyilvánossággal.

— **A román külügyminiszter varsói látogatása.** Varsóból jelentik: Valkó Lajos magyar külügyminiszter varsói látogatása előtt a lengyel kormány szükségesnek látja nyilvánosságra hozni, hogy a lengyel kormány meghívására Mironescu román külügyminiszter is látogatást tesz Varsóban.

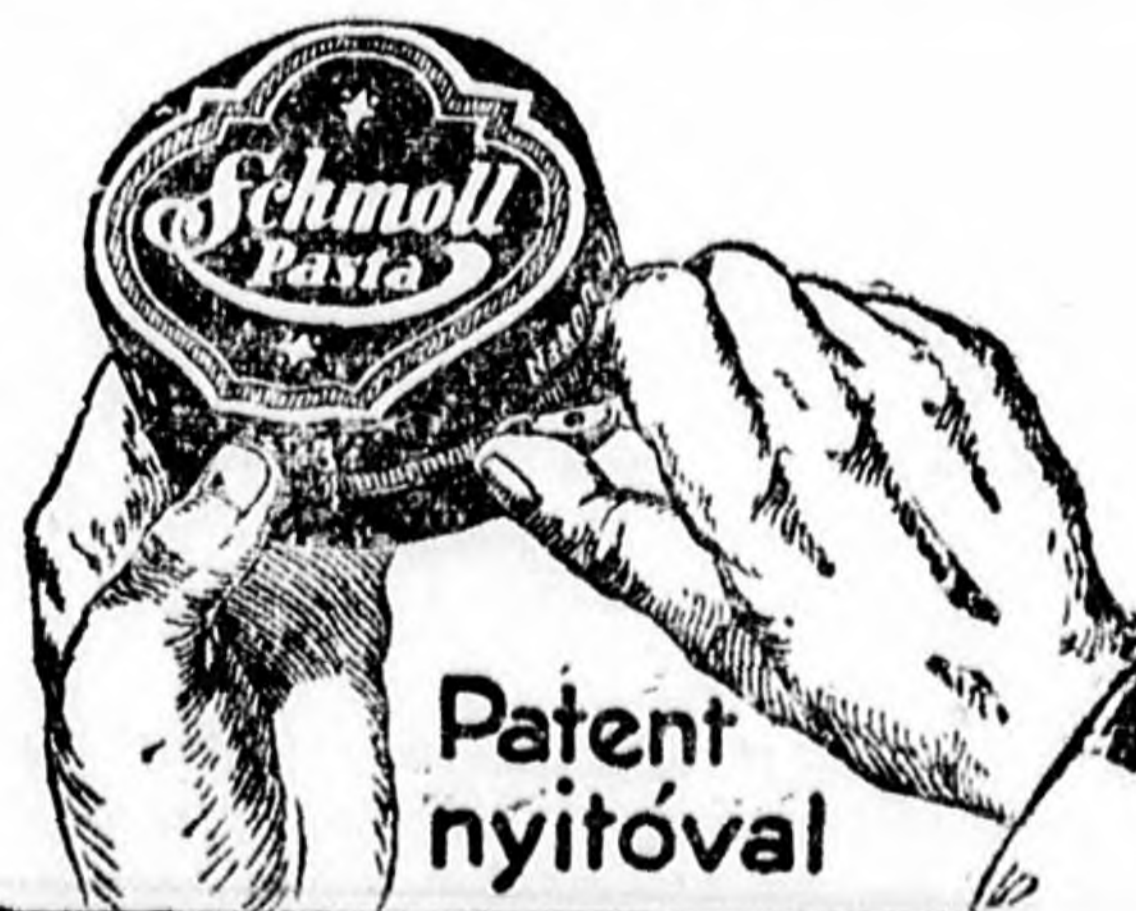
— **Egy angol képpviselő a Mr, Mrs és a Miss megjelölés ellen.** Londonból jelentik: Geoffrey Peto angol konzervatív képviselő terjedelmes memorandumot intézett a belügyminiszterhez. A képviselő egészen forradalmi újítást akar. Eddig ugyanis Angliában az volt a szokás, a hivatalos és nemhivatalos életheben egyaránt, hogy minden férfi neve mellé odairták a »Mr« Mister = Ur) szócskát. Férjes asszony neve előtt »Mrs« (Mistress) állott, aki pedig nem volt férjnél, azt Miss-szel jelölték. Ma elképzelhetetlen egész Angliában, hogy valakinek a neve előtt ne állna a három szó valamelyike. A képviselő most véget akar ennek vetni és »demokratikus« intézkedést követel. Azt kívánja, hogy a férfiak neve előtt ne álljon semmi, a férjes nők neve előtt egy M betű (Married = házas), a lányok előtt pedig S (Single = egyedülálló). Azt javasolta a képviselő, hogy már a legközelebbi választási névjegyzéket is így állítsák össze. A belügyminiszter udvarias levélben közölte a képviselővel, hogy nem akar ennyire szembehelyezkedni az általánosan elterjedt angol hagyománnyal.

— **Dohnányi Ernő hangversenye Becskereken.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap, december 2-ikán tartja Dohnányi Ernő a világhírű magyar zongoraművész egyetlen hangversenyét. A ritka művészeti esemény iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg.

— **Arko Vladimír lemond a zagrebi kereskedelmi kamara elnökségéről.** Zagrebből jelentik: Zagrebi közgazdasági körökben az a hír terjedt el, hogy a vasárnapi közgazdasági gyűlés határozata következményeképpen Arko Vladimír, akit súlyosan megvádoltak és élesen támadtak magatartása miatt, benyújtja lemondását a zagrebi kereskedelmi és iparkamara elnöki tisztségéről.

— **A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület előadása.** Becskerekéről jelentik: A Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délután fél öt órakor tartja második felolvasó délutánját, amelyen Griffel Lajos écskai római katolikus plébános olvas fel amerikai impresszióiról, amelyeket a csikágói eucharisztikus kongresszus alkalmával szerzett. Kivülre Kada Aranka Schubert I. számú szonátáját adja elő zongorán. Az előadás iránt a becskeréki magyarság körében nagy érdeklődés nyilvánult meg.

— **Capablanca száz mezőre akarja bővíteni a sakk-táblát és négy új figurát tervez.** Londonból jelentik: Capablanca sakkvilágbajnok nyílt levelet intézett a Timeshez, amelyben kifejti, hogy a sakkjáték elsőrangú mesterei nemskára kénytelenek lesznek visszavonulni a mérkőzésektől, mert a sakkjáték mai formájában elavult, alig ad még módot kombinációra, csak fárasztja a szellemet és tízenöt év alatt odáig fog jutni, hogy a mesterek minden szabályos játszmat eldöntetlenre fognak adni, miután a variációk összes lehetősége ki fog merülni. Legelőbb ennyi idő még és a sakkjáték nem lesz egyéb, mint az emlékezőtehetség próbája, minden képzelhető kombináció meghaladott lesz, úgyhogy nem marad más hátra, mint a remi. Azt ajánlja Capablanca, hogy teljesen át kell alakítani a sakkjátékot, a táblát száz mezőre kell beosztani, a gyalogbábok számát pedig kettővel szaporítani és a gyalog első lépése mindenkor úgy történjék, hogy a játékos határozza meg, egyet vagy kettőt, esetleg hármat akar-e a gyalogossal lépni, a király és a királyné mellett legyen két új figura, még pedig olyan, hogy az egyik a torony és a futár lépéseit kombinálhassa és egyesíthesse magában, a második figura pedig a loét és a futarét. Angol sakk mesterek Capablanca tervéről úgy nyilatkoznak, hogy nincs semmi értelme, nem kell a sakkjátékot felfrissíteni és mint minden eddigi kísérlet, ez is kudarcra fog járni.

Schmolli-Pasta
50 év óta a legjobb cipőcserm

— **Női cipők békabőről.** Londonból jelentik: Békabőrrel készül az elegáns londoni hölgy cipője és ennek az új divathóbortnak legelső eredménye az lett, hogy a szigetországban kezdik nagyon megbecsülni a békát, melyet idáig csak tudományos célokra, vagy üvegbe zárva, időjósásra használtak. A gyárosok azt állítják, hogy a béka bőre nemcsak szép rajza és csodálatos smaragdszíne miatt ilyen keresett, hanem minden más bőrnél tartósabb és kényelmesebb, mert a láb formájához simul. Az igazán finom békabőr Dél-Afrikából származik, ebből készítményeket és öveket csinálnak.

Dr. Milan Vujić ügyvédi irodáját Vilsonova ulica 11. szám alá helyezte át. Telefon 4-82.

— **Tizenkét párisi tejnagykereskedőt tartóztattak le drágításért.** Párisból jelentik: A vizsgálóbíró elrendelte tizenkét nagy párisi tejvállalat igazgatójának letartóztatását, mert megállapította róluk, hogy szöveségbe léptek a tej árának törvényellenes emelésére. A társaságok szindikátusának elnöke, Lauvry képviselő volt, aki személyesen adta ki rendelkezéseit az árdragító műveletek megkezdésére, miáltal pártja a parlamentben a drágaság megszüntetésén fáradozott.

Ne kinozza a szemeket a közönséges, a yu és csukamájolajja

mondja mindenki, aki a kettőből

JEMALT

szert, amely csukamájból és májából készült már megkezdte. Kapható minden gyógyszertárban és orvosi boltban. 25 dárért, egy doboz 42 dárért.

A Baranyai Menekültek szuboticiai csoportja december hó 2-ikán vasárnap délelőtt 10 órakor a Hír Pali bécsei vendéglő külön helyiségében taggyűlést tart. Minden tagra a megjelenés tagsági igazolvánnyal kötelező. Az egyesület vezetősége szombaton délelőtt 12 órakor tart ülést.

— **Hoover körutja Amerikában.** New-Yorkból jelentik: Hoover, az amerikai Egyesült Államok új elnöke közép- és délamerikai útján Honduras fővárosába érkezett, ahol nagy lelkesedéssel fogadták. Honduras elnöke tisztelgő látogatást tett Hoowernél, aki a banketten nagy beszédet mondott az összes amerikai köztársaságok szoros együttműködéséről. Hoover a páncélos cirkálón Costa Ricába folytatja útját.

— **Kommunista monstrepör Rómában.** Rómából jelentik: A rendkívüli katonai törvényszék ismét kommunista monstrepört kezdett tárgyalni. A pörnek tizenhárom vádlottja van. A vád alá helyezett kommunisták három év előtt Calmi akadémiai faluban véresen összetűztek a fasisztákkal és az összeütközésnek több emberélet esett áldozatul.

— **Letartóztatott kísértet.** Oszijekről jelentik: Az oszijekai rendőrség letartóztatta Ditrich Ferenc asztalossegédet, aki ittas állapotban kísértetnek öltözött és ijesztette a járókelőket.

— **Öt évi börtön gyújtogatásért.** Oszijekről jelentik: Ez év augusztus havában az Oszijekkel szomszédos Csepini községben kigyulladt Zlaties Sztankó gazdálkodó tanyája és az egész termék elégett. A kár mintegy 50.000 dinár volt. A csendőrség gyújtogatás gyanúja alatt letartóztatta Mile Jován hetvenöt éves csepini lakost, aki a csendőrségen be is ismerte, hogy ő gyújtotta fel bosszúból Zlaties tanyáját. A most megtartott törvényszéki tárgyaláson Mile visszavonta beismerő vallomását, amelyet annak idején csak azért tett, mert a csendőrök, állítása szerint, bántalmazták. A kihallgatott tanúk azonban terhelően vallottak ellene. A bíróság öt évi börtönre ítélte Mile-t, aki az ítélethen megnyugodott.

HOTEL ROYAL (BEOGRAD)

Király Petra 70. Telefon 55-27

Elsőrendű szálloda, legmodernebb komforttal

Szoblok 50 dinártól kezdve

Szombaton és vasárnap lesznek a magyar birkozóbajnokságok. Budapestről jelentik: Az Amiszterdamban sikeresen szerepelt magyar birkozógárda szombaton és vasárnap ismét teljes létszámmal sorompóba lép, hogy résztvegyen a magyar birkozóbajnokság küzdőmein. A verseny szombat este kezdődik a régi képviselőházban és a döntőkre vasárnap este kerül sor. Budapesti sportkörökben a fiatalok betörését várják.

— **Ischiásnál egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz reggel éhgyomorra véve biztosan előmozdítja a gyomor- és a belek működését s ennek következtében csakhamar a megkönnyebbülés jóleső érzése tölti el a beteget. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a »Ferenc József« víz a máj és a vese felé irányuló vértódlásoknál, valamint aranyérvél és prostata-bajoknál is áldásos hatást fejt ki. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.**

SZINHÁZ

A Nép kör Vörösmarthy-estje. A Nép kör szerdai kultur-estjét Vörösmarthy Mihály költészetének szentelte. Dr. Békeffy György ismertette Vörösmarthy életét és költészetét tartalmas előadásban, amely mindvégig leköthette a közönség figyelmét. Vörösmarthy verseit a bájos Kosztolányi Évike, Tóth Mancsi, Mamuzsich István és Böhm László interpretálták sok megértéssel. Nojcsék Tusi pedig Zorkóczy Aranka díszkrét zongorakísérete mellett nagy hatással adta elő a Szép Ilonkát, mint melodramát. Végül a Polgári és Iparos Dalárda Kovács Kornél karnagy lendületes vezénylese mellett szépen és precízen énekelte a »Főti dal«-t és a »Bordal«-t. A Nép kör színháztermét zsúfolásig megtöltötte a közönség hálásan tapsolta úgy dr. Békeffy Györgyöt, mint a kultúrest minden szereplőjét.

Dohnányi Oszijeken. Oszijekről jelentik: Dohnányi Ernő a világhírű magyar zongoraművész december elején Oszijekre érkezik, ahol a nemzeti színházban hangversenyt ad.

A Gyurkovics fiúk harmadik előadása a Nép körben. A Nép kör vasárnap este megismétli nagysikerű operettjének, a »Gyurkovics fiúk«-nak az előadását a bemutató szereplőivel. Jegyek előre válthatók Krécsinél és az előadás napján a Nép kör pénztáránál.

A Francia Klub hangversenye a napközi otthon javára. A Szuboticián felállítandó napközi gyermekotthon javára a Francia Klub december 8-án a Városi Színház koncerttermében nívós hangversenyt rendez, a részben már nálunk is előnyösen ismert beogradi művészkvartett részvételével. A kvartett tagjai Tkalesics (cselló), Licsar (zongora), Zorkó, a beogradi zeneakadémia igazgatója (hegedű) és Mihajlovics kisasszony, aki a párisi zeneakadémiát végezte és Franciaországban is komoly sikereket ért el. A hangversenyre jegyek előre válthatók a Francia Klubban és Gyogyevics Jovan törvényszéki bírónál, a jövő héttől kezdve pedig a színházi pénztárnál is.

A Sztambul rózsája bemutatója a Katholikus Legényegyletben. Szombat és vasárnap este nyolc órakor kerül színre a Katholikus Legényegyletben Fall Leó világhírű operettje, a »Sztambul rózsája«, amelyet Szabó Márton rendez. Az operett főszereplői Pleszkovics Szilárdka, Plukovics Mancsi, Török Mancsi, Köhalmi Pál, Mayer Béla, Kobrehel István és Szabó Márton. A kitiűnő operettre jegyek Krécsinél és szombaton és vasárnap egész napon a Katholikus Legényegylet pénztáránál kaphatók.

SPORT

Vasárnap játszák le a zagrebi derbyt

A döntőmérkőzést osztrák bíró vezeti

Zagreből jelentik: A zagrebi elsőosztályu bajnokság vasárnap érkezik el legérdekesebb és egyben legfontosabb mérkőzéséhez: a HASK—Gradjanszki derbyhez. A két nagy rivális találkozása mindenkor kimagasló eseménye volt a horvát főváros futball-sportjának és még akkor is nagy érdeklődést keltett, amikor a HASK vagy a Gradjanszki pillanatnyilag elvesztette vezető pozícióját.

A vasárnapi derby annál inkább is számíthat a közönség érdeklődésére, mert a találkozáson ezúttal nem csak a zagrebi bajnokság első helyezésének kérdése, hanem az is eldől, hogy a riválisok közül melyik lesz az első az őszi szezonban. A bajnokság jelenlegi állását ugyanis Zagrebban a következő táblázat mutatja:

HASK	6	6	0	0	35	3	12
Gradjanszki	6	6	0	0	28	4	12
Viktorija	7	4	1	2	12	9	9
Zseljeznicsar	7	4	0	3	10	16	8
Concordija	6	2	1	3	15	16	5
Sparta	6	1	1	4	13	21	3
Croatia	7	1	1	5	13	25	3
Derby	7	0	1	6	3	35	1

A HASK-nak és a Gradjanszkinak tehát 6-6 lejátszott mérkőzésből egyenlően 12 pontja van és tekintve, hogy mindkettőnek ez lesz a szezonban utolsó mérkőzése, a küzdelem az elsőségért még közönlényebb. Ugy a HASK, mint a Gradjanszki eddig valamennyi ellenfelét legyőzte és mindegyik most érkezett el legjobb formájához. Nem nehéz tehát megjósolni, hogy a zagrebi derby minden eddiginél elkeseredettebb, elszánt küzdelmet fog nyújtani a vasárnapi találkozáson, amelynek kimenetelét sportkörökben teljesen nyitnak ítélik meg.

A vasárnapi HASK—Gradjanszki mérkőzés érdekességéhez tartozik még, hogy a jugoszláv futballbírók testülete nem tudott az országban alkalmas bírót találni a mérkőzés vezetésére, hanem az osztrák bíró-

testületől bécsi bíró delegálását kérte. Miután Braun, a legjobb bécsi bíró vasárnap az olasz—csehszlovák válogatott mérkőzést vezeti, a bírótestület három másik elismert osztrák bírót nevezett meg, akik közül a derby-meccs vezetőjének kijelölését kérte. A derby mérkőzésre való tekintettel az ugyancsak vasárnap esedékes Concordia—Sparta meccset, amelyen az ötödik helyezés fog eldőlni, már szombaton lejátszák.

A Juda Makkabi sportegylet új tisztikara. Noviszadról jelentik: A Juda Makkabi sportegyesület szerdán este tartotta alakuló választmányi ülését, amelyen megválasztotta az egyesület új vezetőségét. A választások egyhangulag történtek. Elnökök lettek: Iritz Mór és Hajós Gyula, ügyvezető elnökök: Mayor József és dr. Schwartz Péter, alelnökök: Bröder József, Grün Miksa és dr. Kainer Dezső, titkárok: Lusztig Nándor, Schosberger Manó és Mojzes Ernő, pénztárnokok: Konráth Péter és Keller István, mérnökök: Szántó Emil és Krausz Miklós, orvosok: dr. Eckstein Lajos és dr. Haim A., jogtanácsosok: dr. Lampel Béla és dr. Klein Rezső. Az intézőbizottság tagjai: Bröder József, Schön Jenő, Grün Miksa, Léderer Vilmos és Weitzenhoffer Géza. A felügyelőbizottság tagjai: Székely Salamon és Schönberger Károly. A fegyelmi bizottság elnöke: Schön Jenő, előadó: Vékes Dezső, tagja: Huber Vilmos. A labdarúgó szakosztály elnöke: Wassermann Arthur, intéző: Keller Andor, titkár: Wurst Béla, tagjai: Fuchs Zvonkó és Fleischer Béla. Az atlétikai szakosztály elnöke: Bubenheimer Jakab, előadó Stern László, a vívószakosztály elnöke: dr. Tíbor Dezső, előadó: Mojzes Géza, a birkozószakosztály elnöke: Huber Vilmos, előadó: Hoffmann Jakab, a tornaszakosztály elnöke ideiglenesen Lusztig Nándor, tagjai: Vilhelm Hilda és Kümmelberg Károlyné. A vígalmibizottság elnöke: Lampel Pál, előadója: Simon Emil, szertáros: Deutsch Jenő.

KÖZGAZDASÁG

A noviszadkörnyéki ármentesítést a noviszadi Városi Takarékpénztár finanszírozza

A 7.700 hold ármentesítése és a töltések építése 17.5 millió dinárba kerül

Noviszadról jelentik: A Noviszad—petrovaradini ármentesítő társulat 7700 hold területet fog legközelebb 17.5 millió dinár költséggel ármentesíteni és ennek a finanszírozásával a noviszadi Városi Takarékpénztár: bízza meg, amely a szükséges tőkét már biztosította, úgy hogy az ármentesítési előmunkálatok már kezdtük vették és egyes területeken már meg is kezdték a munkálatokat. A tulajdonképeni ármentesítő munka csak tavasszal indul meg, amikor is az ármentesítő társulat a téli kikötőtől kezdődőleg töltést fog építeni, amely az egész 7700 holdat körül fogja hálózni és ezáltal meg fogja óvni az árvízveszedelemtől. Ebből a 7700 holdból 4000 hold Noviszad városáé, a többi Petrovaradin városáé, Káty községé, a katonai kincstáré és kirszében magánosoké.

Az ármentesítő munka két részből fog állni, egyfelől lecsapolják ezeket a területeket, ami által azoknak értéke jelentékenyen növekszik, úgy hogy a Noviszad város tulajdonát képező 4000 hold föld már jövő év őszén, amikor az ármentesítés már be lesz fejezve, az eddigi 16 millió dinár helyett 80 milliót fog érni és így ezáltal a város vagyona hatalmasan megnövekszik. Az ármentesítési munkálatok befejezése után a 7700 hold földet nagyobb szárazság esetén öntözni is lehet majd és ezáltal az ezen a vidéken igen elterjedt konyhakertészet fel fog lendülni.

Az ármentesítő társulat 16.5 kilométer töltést fog építeni, azonkívül a szivattyutelepet a legmodernebb gépekkel szereli fel, végül a 7700 holdon keresztülkaszul is lesznek kisebb csatornák, amelyek az öntözést fogják elősegíteni. A 7700 hold eddig teljesen parlagon hevert és ugyszólván kétvétenként víz alá került.

A Városi Takarékpénztár finanszírozza ezt az egész műveletet és egy nagyobb pénzesoporttal tárgyal, amely nagyobb kölcsönt bocsájtaná a város rendelkezésére, amelynek révén meg lehetne csinálni a vízvezeték és csatornázást, a közbiztonság kibővítését, az új vármihvatalat, az új uccák kövezését és egyéb közmunkákat is.

A noviszadi kataszteri hivatal Szentára kerül. Szentáról jelentik: A kataszteri hivatal vezetősége átiratot intézett a városi tanácshoz, hogy átköltöztetné a hivatalt Szentára, amennyiben a város megfelelő hivatali helyiségről gondoskodnék. A városi tanács szerdán tárgyalta az átiratot és minthogy a tanács a város érdekében állónak tartja, ha a kataszteri hivatal Szentára kerülne, kimondták, hogy a kataszteri hivatal kívánságát teljesítik és ilyen irányban tesznek javaslatot a közgyűlésnek. Amennyiben a közgyűlés elfogadja a kataszteri hivatal föltételeit, úgy a költséges és fáradságos utazások Noviszadra és a kataszteri kiszállások megszűnnek.

? Ha tud Ön még szeretni

ragyogó fényű cipőt,

PYRAM növényi pasztára legyen gondja!

TÁRCA

Történet a homályból

Irta: Somfai János

Reggel három óra lehetett, amikor kijött a klubból. Egvetlen porcikáját sem érezte, olyan zsibbadt volt minden tagja a hosszú üléstől és izgalomtól. Feje kábult a szivarfüsttől, a sok konyaktól és a játék lázától s szörnyen nehéznek érezte. Nem is érezte, mikor a szolgák ráadták a felöltőt s nem tudta volna megmondani, hogy mennyit nyomott a markukba. Egvedül ment el, a többiek még folytatták a játékot.

A szolgák, amikor egvedül maradtak az előszobában, összesugták.

— Ma alighanem vesztett, hogy egvedül megy el — mondta az egyik.

— Egy hét óta folyton veszt. — Sokat. — felelte a belső szolga.

— De azért mindig gavallér.

— Igen gavallér — mormogta a másik és azután tovább szundikált.

Balonyait akkor már kiengedte a kapus is és álmosszórakozottsággal köszönt neki jóéjszákát.

Balonyai az uccán megállt a járdán. Az első pillanathban nem tudott tovább menni. A hűvös tavaszi hajnal meg is dermedte a tagjait s várta, amíg a vére kissé rendezőbb keringésbe jön. Tulajdonképpen szeretett volna ott helyben végignyitózni a járdán, ha a kövezetet nem találta volna egy kicsit keménynek.

Azután nekiindult valamerre, homályos uccáknak. Nehezen, fáradtan botorkált, minden cél nélkül s jóformán azt sem tudta, hogy hol jár. Az uccák még sötétek voltak.

A hainali fővárosnak sajátos hangulatát nem érezte. Valamikor jogászkorában tudta élvezni az uccák hainali homályának poézisét — ha korábban kelt. Ma reggel éppenséggel nem hatott volna rá, bármilyen hübiós pirossággal ütötte volna föl fejét a nap a homályból a keleti égen, hogy tünderies lángba borítsa a nagy homályt. Hányszor élvezte fiatalabb korában annak a csodálatos égi piktornak művét, amelynek sugárecsetje nélkül szürke minden. Most minden egyforma szürke volt előtte. Azt a kellemetlen rideg szürkeséget érezte, amely még arra sem jó, hogy meghorzagassa az embert, hanem csak végtelen testtelket öl unalmat kelt.

Az egyik uccasarkon hevesebben megcsapta a szél. Hídeg futott a hátába s ez némileg magához térítette. Megállt, végighuzta homlokán ujait s gondolkodni próbált. Végignézett az uccán, a homályban, üres, szinte haniba szemekkel s azután lecsüggesztette a fejét. Az agyában feltámadtak a gondolatok s a súlyos gondok lehuzták a fejét.

Tisztán állott előtte minden. Tönkrement.

— Teliesen tönkrementem — mormogta, mintegy ismételve a gondolatát.

Végigrohant fejében életének utolsó ideje. Jóformán csak két-három évre tudott visszaemlékezni. Közönséges, banális ennek a néhány esztendőnek minden napja s nincs egy pontja sem, ami kiemelkednék. Aszony, ital, kártya variálódik mindvégig, egyszer igy, máskor más sorrendben. Csak később állott be egy kis változás, az hogy ebben a hármásban a kártya vette át a főszerepet s a többi mellékes lett.

A vagyon, a pénz eluszott s a kártyán hiába erőltette a szerencsét. Egy darabig hitegette, csalogatta, de azután eltaszította magától.

Ma azután elvesztette az utolsó pénzét, amelyet nagy uszorkamatra elő tudott teremteni. Most nincs semmije és itt áll a legnagyobb sötétség előtt, amelyből nem tud kitalálni.

A kétségbeeső gondolatok teljesen megdöntik eszének és lelkének csöppnyi egyensúlyát és egy utolsó gondolat marad még: a halál gondolata.

A két, gyönyörűség és tértelenség után nyomor vagy legiobb esetben szükség várna rá. Irtózás fut idegeibe még a gondolatától is, hogy egy láthatatlan hosszúságú életet végigküzködjön, kinlódjon. A halál sokkal egyszerűbb és következményeiben sokkal kellemesebb megoldás. A kétségbeeső gondolatok tömegére annyira összezavarja, hogy nem tud kikeveredni belőlük.

Zavart, nehéz fejjel ment az uccákon s imbolyogva járt ide-oda. Összevissza kavargott koponyájában az elmúlt éjszaka rettenetes lázával. A füstös, nehéz levegőjű kártyaszoba, a suhogó bankók, a rekedthangú izgatott kártyakompanyia, azután a nincsetlenség, a nyomor gúnyosan vigvorgó képe s végül a menekülés, a halál gondolata.

Összeborzongott és fázva dugta kezét a kabátja zsebébe. Eleinte nem merete kivenni, csak félve, reszketve görcsösen szoritotta össze. Pénz volt, azt tudta. Annyi fordult meg már a kezében a bankjegyekből, hogy láthatlanba is rögtön megismerte.

Reszkető remény fogta el.

— Ha egy ezres volna! Csak egy ezres! És megcsillant előtte uira az élet ragyogó boldogsága s fejében egy pillanat alatt a fantasztikus tervek egész tömege rohant össze-vissza.

Megállt a járda szélén, de nem merete kihuzni zsebéből a papírost. A kezével mérgette csak s a formáiából és nagyságából próbálta kitalálni, hogy mennyi. Erőt vett magán és kirántotta zsebéből a papírost.

Egy tizes volt.

Mintha fejbeütötték volna, olyan kábult lett megint egyszerre. Erre nem gondolt, Lázás reménykedésben ilyen kis pénz nem is jutott az eszébe.

Egy tizes. Éppen annyi, mint ha semmije sem volna.

Dühös elkeseredéssel gyűrte vissza megint a zsebébe s ment tovább az uccákon. Most már szinte tántorgott. Egy-két hainali járó-kelő meg is nézte és mosolygott rajta.

Hevesebb szél és élesebb levegő csapta meg, ami uiból mazához térítette.

A Dunaparton járt. Teliesen néptelen volt még a környék s a hainali homály sem akart oszladozni, mert sűrű köd ereszkedett le. Éppen csak a hid sötét

tömegét látta. Önkéntelenül és öntudatlanul ment ki a Dunapart szélére s belemeresztette tekintetét a vízbe. A szürke habok csobogva futottak előtte, egyik-másik visszacsapott feléje, mintha csak hívta volna.

Eszébe jutott a szomorú nóta, amit duhai mulatsághan, henegező életkedvében annviszor luzatott a fülébe:

— Odalenn már nem fáj semmi...

— Igen, odalenn nem fog fájni semmi — dünyögte félhangosan. — Igen odalenn nincsenek kellemetlen gondok, szükség, nyomor, Odalenn nincs semmi.

Huzta lefelé a vágy. Már félig eszméletlen volt s talán magától is belezuhant volna erőtlenségébe, ha valami nesz meg nem üt a fülét, valahonnan a közelből jött a nesz.

Körülnézett és alig néhány lépésre egy alakot pillantott meg a part szélén, amint mereven mozdulatlanul állott, éppen úgy mint ő. Hogy férfi-e vagy nő, azt nem tudta kivenni a homályban.

Közelebb ment és észrevette, hogy nő. Egészen odament hozzá s látta, hogy fiatal leány. Vigyázva, de erősen megfogta karját s azután rászólt:

— Mit keres itt?

Riadtan nézett rá a leány s ki akarta szakítani magát a férfi kezéből, de Balonyai görcsösen fogta. Mikor látta, hogy hiába erőlködik, lerokadt a földre és zokogva nyögte:

— Hagyjon...

— De hát mit keres itt ilyenkor?

A leány fölemelte könnyes sápadt arcát s szinte vadul mondta:

— Meg akarok halni...

Azután megint ki akarta magát tépni a kezéből s most már minden erejét össze kellett szednie Balonyainak, hogy fogvatartsa.

— De hát miért? — kérdezte később, mikor a leány megint lerogyott a földre. — Miért ilyen fiatalon?

— Nincs mit ennem és nem kapok munkát. Két nap óta nem ettem. Nincs semmim, nem is kell senki. Nem bírom tovább. Csak egy kissé bírnám még, nem keresném a halált. Irtózom tőle. Csak munkát kapnék legalább. Csak tíz forintom lenne, legalább...

Balonyainka eszébe jutott a tizes. Mégis ér az valamit.

Kivette a zsebéből és odaadta a leánynak.

— Itt van, vegye el. Jó szívvel adom.

A leány ránézett, de nem vette el.

— Vegye el — szölt Balonyai majdnem durván. Nem akarok érte semmit. Talán addig kap valamit munkát, amíg ez tart.

A leány fölállt s elvette a pénzt. Valamit akart mondani a férfinak, de azután hirtelen megfordult és szinte szaladva tánt el a homályban.

Balonyai néhány percig meredten nézett utána, majd nagyot lélezett s mintha megkönnyebbült volna, felemelte a fejét. Csöndesen mondta:

— Előbb én is megpróbálom, kapok-e munkát.

Azután az ellenkező irányban ő is sietve ment a homályos város felé...

... A láthatár szélén éppen akkor hasadt föl csodálatos tüzrel a hainali világozása.

Tűzifa-áraink:

I. tük ha ábia	— — —	.8) dinár
II.		470
I gyertyánhasáb	— — —	640
I g ertyándorong	— — —	575
I. c e r h a á	— — —	600

ab telep. Házhoz szállítva 30 dinárval drágább a öle k'nt.
Minden a ja tűzifa nap nki t eik z k és atv te eolt a va-
con an net k' h'lt.

Tűzif t, faragott épületfát, deszkát, gőzöt bukkanyagot
és egyéb tűzfész ru vagn é eekben le ol s'bb) áib n szál-
t un vid-ke is. Körén árája at t.
Fatelep: Város ker t a u állomán l a c'ó alom m l szomben
Irol: M a Pápvó é (An l o: u l a 10. — Tele on: 20

Gál Zsigmond és Tár a, Sombor

— Mester! Ki-
mult őseim és a
jövő generáció ne-
vében kérek, ke-
gyelmezz! Szün-
tesd meg véreng-
zéseidet!

— Nincs kegyelem! Nincs
irgalom, mert szombaton és
vasárnap

disznótoros vacsora
lesz
Hirt Pali bácsi vendéglőben

Kitűnő
italok!
Nagy-
szerű
z né!

Bressburger
DIVA CIPO KÜLÖNLEGESSEGEI

Olcsó árak
Divatos
Tartós

Olcsó árak
Izléses
Elegáns

2655

Allandó nagy raktár a
legmodernebb saját ké-
szítésű cipőkből
Külön mértékosztály

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Ha **KÖNYVSZAKÉRTŐRE** lesz szüksége
írjon **Borbély L. Novisad**, postafiók 75 címre

Ötórrai tea táncsal
mindenvasárnap és ün-
nepnapon délután a

Gradska Kafanában

Kérjen mindenütt
»TRETORN«
sár- és hőcipőt. A

TRETORN
cipőknek nincs
versenyhársa!

Uj árslet!
ERNYŐK a legmodernebb
kivitelben, javítá-
rok és átlakítások a legolcsóbban
HERNÉLD speciális ernyőszövetben, Subotica, Radičeva
ulica (Főúter uhaúteré mellett) 11000

NYILT-TÉR

Oglas

Radi ispravke oglasa odštampnog u ovdšnjem listu Bácsmegeyi Napló od 28. novembra 1928. ovime saopštavamo, da se akcije neće poлагati kod Opšte privredne Banke d. d., Subotica, nego na blagajni

Poljoprivredne i Založne Banke D. D.

Subotica (Vilsonova 11).

Subotica, 29. novembra 1928.

UPRAVA

Prve subotičke parne ciglane i cementne robe.

12610

Arverési hirdetmény

Vb. M. Mojić és társai alulírott csődtömeggondnoka közhírré teszem, hogy a közadósoknak a csődleltár I. 1—4., II. 1—9., III. 1—2., sorszámú alatt felvett házbutorok, melynek becsértéke 5.790 dinár, továbbá a csődleltár 1—261. tételszámú alatt felvett rövidáru és divatárak 88.824.80 dinár becsértékben zárt ajánlatu árverésen 1928. évi december hó 8-án d. e. 11 órakor Sztári Becsejen irodámban a csődválasztmány által készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Az ajánlattevők az I. 1—4., II. 1—9. és a III. 1—2. sorszám alatt foglalt ingóságokra külön tartoznak ajánlataikat zárt levélben legkésőbb árverés megkezdéséig alulírott tömeggondnok kezéhez beadni, és ajánlataikhoz a becsérték 10%-át bánatpénzül mellékelni.

A csődválasztmány fenntartja magának a jogot, meg nem felelő ajánlatok esetén azonnal szóbeli árverést tartani az eladás alá kerülő ingóságokra.

A csődválasztmány és tömeggondnok sem az árak mennyiségéért sem azok minőségéért felelősséget nem vállal.

Az áruraktár és butorok meglekintése végett az érdeklődők alulírott tömeggondnokhoz fordulhatnak.

Az ajánlattevők tartoznak a vételáron felül az árverési illetéket fizetni s az ingóságokat azonnal elszállítani.

Sztári Becsej, 1928 november 28-án.

Dr. Balassa Pál

ügyvéd, tömeggondnok.

12580

Arverési hirdetmény

Felhívjuk mindazokat, kiknek zálogjegye lejárt és ezideig rendezést nem nyert, — hogy a kiváltá vagy meghosszabbítás iránt késedelem nélkül intézkedni sziveskedjenek, mert további késedelem esetén a kamaton kívül egyéb költségek is előállanak és rendezés hiányában tárgyaik 1. évi december hó 12. napjának délután 3 órakor intézeti helyiségünkben (Subotica, Aleksandrova ulica 4. sz.) megtartandó

NYILVÁNOS ÁRVERÉSEN

— melyre a venni szándékozókát is ezennel meghívjuk — el fognak adni.

CENTRALNA BANKA SUBOTICA

12574

zálogosztálya.

Nézzén a tükörbe!

és ha azt látja, hogy arca gondozásra szorul, úgy használja a Kovács-féle

Nagyenyedi Arckenőcsöt és Borax-szappant

Kapható mindenütt. — Főelérősítés nagyban és kicsinyben

DROGERIA HERCL SUBOTICA

HOTEL BEOGRADDAL SZEMBEN

Az

ELHÁJASODÁS

betegség! — Könnyen segít azonban a bajon a

Parafin Kozmetiöki Zavod

OSIJEK, Kolodvorska 42

Kéjen díjtalan prospektust!

A gyümölcsfák téli ápolásával vetjük meg az alapját a jövő évi egészséges és bőtermésnek. Azért legyen

„MENDA“ gyümölcsfapermetező szert amely fagymentes időben rügyfakadásig használható. — Kapható használati utasítással

Kőrösi Géza cégnél, Subotica

Gyümölcsplác

12 01

A BÜVÖS TALLÉR

A „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“ EREDETI REGÉNYE
Irtá: Somlay Károly

Az öreg Móri meg csak nézegette, méregette a vadászlegényt. Mintha valami terhes felhő feketedett volna a feje felett... Csak nagysokára szakadt le a szó a nyelvről:

— A Tamás? Maga, a Tamás?

— Az hát. A Tamás ur... Én vagyok a Tamás ur. Csak azt akarom tudni, ki lett-e dobolva a vadászat. Legalább száz hajtóra lesz szükségünk, mert úgy hallom, a nádas tele van rókával.

— Hajtókban nem lesz hiány és úgy látom, hogy róka is van, — felelte lehangoltan Móri, aki a róka alatt a vadászlegényt értette és hirtelenében azt gondolta, hogy majd idejekorán a ravaszdi orra alá fog pörkölni.

Türelmetlenül várta István mestert, aki bezzeg sokáig várat magára.

— Jó lesz, ha utána nézek, — gondolta és kisurrant a teremből.

Szemből találta a folyosón Zsiga hajdút, aki sebbel-lobbal sietett az urak elé.

— Lelkem szakadján futottam, tekintetes uraim, — mondta a végrehajtónak és az időközben visszasomfordált doktor urnak. — Azonnal itt lesz a bíró is, a jegyző ur is.

Miután alaposan kiszuszogta magát, vette csak észre az ujonnan érkezett urat. Alaposan szemügyre vette. Alig imponált neki a lakkeszima és az elegáns kosztüm, mert cizmussal, egy kis szemtelenséggel lépett melléje.

— Mintha ismerném magát. Nem maga a jágerlegény, a Tamás? — kérdezte és zsebre dugta a kezét.

Tamást bosszantotta a tolakodó fellépés. Pálcaját forgatva a hajdu szeméi előtt, felelte:

— Eltaláltad, bundás.

— A hétfarku láncosfene soha nem hozzhatta volna ide magát alkalmasabb időben. Ma délben licitálják el a volt kedvesének a viskóját.

— Nekem bezzeg már sok futóviszonyom volt nőekkel. Nem tudom, hogy melyikről van szó.

— Elfelelte volna már a Lidikét? A gyöngyöm Harmat Lidikét?

— Még a nevére sem emlékezem. Három év óta hirt sem hallottam erről a faluról. Három év óta járom a világot a grófommal. Még Ázsiában is voltam oroszlanokra, vizilovakra, krokodilusokra és orrszaruakra vadászni. Négerék voltak a kísérőink, a nyomravezetőink... Tele vannak emlékek a grófom kastélyának szobái... Hát hogyan tudnék emlékezni a sok Bözsikére, meg a Lidikére, akikkel ideig-óráig tartó kis viszonyaim voltak?

Doktor Habkancot, kilendítette uri gögéből a jágerlegény hengegése. A bajusza helyét simogatva, lépett Tamáshoz.

— Gratulálok barátom... Gratulálok...

Én is ilyen telivér Don Juan vagyok... Az én életem is csupa flört és randevu, — hazudozott és éppen egyik érdekes kalandjával akart dicsekedni, de a jágerlegény eltolta őt maga elől.

— Kicsoda is az a Lidike? — kérdezte Tamás Zsigától.

— Hogy cigánykodik a kis hamis! — felelte röhögve a hajdu és Tamást háton legyintette. — Pedig az egész falu tudja, hogy valamikor sülve-főve a Lidiké portáján ödöngött az ur.

— Nem arról a feketeszemű kis gányólányról van szó, aki ott lakott a felvégen?... Ami engem illet, annak bizony csókszedetlen maradt a szájacskája. Olyan volt, mint egy fertályéves rókakölyök, rugott, talán harapott is... Hát az ő házukat fogják ma délben dobra ütni?

— Vegye meg barátom ezt a kis viskót. Olcsón juthat hozzája és galambot is kap véle ráadásnak, — nyájaskodott a doktor ur Tamással.

A legdivatosabb női ridikülök

férfi pénz-, szivar- és cigarettatárcák, berendezett kazetták, manikűrkészletek és az összes apró bórárúkból

mélyen leszállított árak mellett nagy karácsonyi vásárt rendezek

Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül

SCHLAGER HENRIK

bórárú specialista Subotica, Kr. Aleksandra ul. 1.

Több mint 30 éve fennlő

12591

vegyeskereskedés

családi o. kból azonnal e'adó

Cím: Beza-hírdető Vel.-Beckerelt, a főpóslával szemben

Árverésen vett

férfi télikabátok

garantált teljesen újak, tiszta gyapju,

eladók 300 dinárért darabonkint

A pénz előzetes beküldésekor szállítási díjat nem számítunk. Szállítjuk utánvétellel a postaköltség felszámításával „FLORIDA“ K. D. BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica 9. (Grand Passage)

VIGYÁZZON!

NE VEGYEN MÁS KÉKITÖT,

MINT CSAK A

„KOLMAN“

FÉLÉT

— Lehet róla beszélni. De előbb szeretném látni a galambot, — felelte ez.

— Majd én nyomra vezetem. Hanem a kopónak konc is dukál ám, — szolt közbe Zsiga hajdu.

— Meg leszel elégedve a borralalóval. De ha a bolondját járatod velem, cimlapodra kenem a tenyeremet... Mehetünk, — mondta Tamás és a hajdu vezetésével elindultak az érdekesnek ígérkező cserkészetre.

Eközben meglóbbálták a toronyban a két harangot. Dél volt.

Még javában bugott a harangszó, mikor Móri ismét feltűnt a láthatáron. Egy kurta-nyaku, sunyiképű, hasban igen fejlett, zömök gazda lépegetett mellette lassu, szinte kimért taktusban, gögös nekifeszüléssel. A gazdán súlyos irhasuba höndörgött. A fején széleskarimájú kalap feketedett, a szájából rövidnyelű tajtékpipa lógott. Balkezében embernői botot szorongatott.

— Gyöjjon csak Kőkönye gazda, gyöjjon, — vezette Móri és mikor a faluháza folyosójára tették lábaikat, Móri feltárta a terem ajtaját.

— Aggy'isten... Egészségükre kívánom az éccakai nyugodalmat. Itt lesz a licitáció? — kérdezte a gazda, mikor Móri-val az urak elé lépett.

— Árverelni akar talán? — érdeklődött a végrehajtó.

Kőkönye, miután előbb hüvelykjével lenyomkodta a persegő dohányt a pipában és levette kalapiját a fejről, foghygyről felelte:

— Akar ám a garaboncás árverelni. Csak avégből jöttem, hogy többen legyünk, Mondok, csakis avégből.

— Hogy többen legyünk? — kérdezte némi maliciával a doktor ur.

— Csakis, — felelte ázsiai nyugalommal a gazda és fogai közül egyet sercintett a paszkonca legényke elé.

— Sok ilyen kundsajt kellene nekünk Akkor aztán albérlhetbe adhatnánk a fogainkat, — sietett megjegyezni a végrehajtó.

(Folyt. köv.)

Legszebb télikabátok a **Cérnay-szalónban** készülnek **Subotica, Telefon 712**
IV., Zlatarićeva ul. 10

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stíli rajzokkal és
kellékekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezéi gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

WEITZENFELD I DRUG

Telefon 192 **SUBOTICA** Telefon 192

Zsinegek, gabonás és lisztes zselék, vízmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugággyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

Weifert-féle
karácsonyi különleges sör á la Salvator
WEIFERT I. M. PANČEVO

A pansevói Weifert sörgyár nálunk egyedülálló, különleges minőségű 18 fokos (á la SALVATOR) BARNA SÖRT készített a karácsonyi ünnepekre. KAPHATÓ DECEMBER 1-TŐL KEZDVE Pancevón a sörgyárban, Szubotícán a »Centrala Piva«-nál, Velika Kikindán Okolisanov Györgynél, Belackván Tipoweiler Jánosnál, Ban-Karlovcson özv. Hoffmannénál, Stara-Kanizsán Šumanac Živkonál, továbbá Noviszadon a Krstić i Grossmann Depo-ban, Debeljácsán Adler István és Társainál, Kovinban Himmeisbach Ferencnél, és Dobricán Hoffmann Józsefnél, a Weifert sörgyár lerakatában, azonkívül minden vendéglőben, kávéházban és buffetben, fél literes üvegekben.

KINTORNA

— Milyenek találja az önportrémat?
— Meg kell állapítanom bárónő, hogy az ön túlása jobb motivumra volna érdemes.

Gratológus: E sorok írójának fő jellemvonásai elsősorban a jóindulat, engedékenység és türelem.

Rezeda ur: Nagyszerű! Ez elég is. Ez tudnillik annak a szabónak az írása, akinél ezentul dolgoztatni fogok.

Brumzalától megkérdezik:
— Mondd, kérlek, hány óra van nálad?
— Kérdezd inkább: hány zálogcédula?

Az asszony azt mondja az udvarlójának:
— A férjem rájött, hogy te udvarolsz nekem.
— Szent Isten! És mit csinálsz most?
— Gyorsan keressék egy másik udvarlót.

Egy titkos vajdasági költő ezekkel a szavakkal fordul egyik újságíróhoz:

— Bizony, kolléga, nehéz ügy a költészet. Sokszor órákhozragó rágom a tollszáramat. Ön is úgy van vele?

— No, nálam ez bajos volna, én ugyanis írógépen dolgozom.

Férfi: Az okos asszony nem csinál jeleneteket az urának.

Felcső: Az okos férfi viszont nem veszekszik a feleségével.

Férfi: Teljesen igaz! Mert az okos férfi — legényember marad.

Egy hölgy megkérdezi a fűszerüzletben:
— Hogy kell ezt a konzervdobozt kinyitni?
— A használati utasítás benne van a dobozban, nagyságos asszonyom.

Téli divatujdonságok

szövetek, téli kabátanyagok, flanellek stb. nagy választékban legolcsóbban kaphatók

BERGER GYULA
kézműauüzletében Subotica, Terezijina ulica 3.

Petról-umoz
vashordókat
megvételre
kérsek
Nojcsék Géza
Subotica

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR és ANT QUÁRIUM
Subotica, Štrosmajerova 16. 10520 (Huspiac)
ELAD és VESZ
jó állapotban levő használt könyveket.
Könyvtárakat bizományba eladásra elfogad. Könyvek már 2 dinártól kaphatók.

Jómenetelű
tűzifatelep
2 szoba-konyhás lakással haláleset miatt.
bérbeadó
Érdeklődni
Sudarevićeva u. 72

Olcsóbb
lett a
liszt
Sugár Manónál
Telefon 47

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!

Kérjék azonnal könyvem a **új táplálkozási művészetről,**

amely már annyi ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a test-súly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a betegséget megállítja. Az orvosi tudomány

komoly emberei igazolják módszerem kiválóságát és azt szívesen alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfog ehhez a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen

kapja meg a könyvem, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kiadóm mindössze csak **10.000 ingyen könyvet**

küld szét, írjon tehát még ma, hogy Ön is azok közé a szerencsések közé tartozzék, akik könyvéhez hozzájutnak.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24 Abteilungs 628

»DAMA«

FEHERNEMŰ-SZALON
TOLSTOJEVA (ODOR-U.) 21

Ajáni
valódi lyoni selyemből készült hálóingeket, combinéket, ingbugyikat, **ajándéknak** alkalmas pijamákat, linon zsebkendőket, terítőket

Álló gőzkazán

23 négyzetméter felülettel, 8 atmoszféra nyomással (25 lóerős gőzgéppel üzemben megtekinthető), nagyon jó állapotban, üzemenagyobbítás miatt

eladó

Ondrušek fe tőde, Osijek III

JUTAVATTA

cseh áru, 50 kg cs bálkában
kg-ja 10.— dinár

bruttó nettóért. — Szétküldés utánvétellel

A. ROMANO, ZAGREB

Boškovićeveva ulica 15.
Fonalak minden szimbau roktáron!

Rendeljen mintákat és **láttni fogja**

hogy szövet, kamarn és sevirjoto. férfi ruhának, gyapjú, zefir, parhet, plüss, karton, bársony női ruhára, vászon és minden más rőfős áru bevásárlására legjobb és legolcsóbb

R. Stermecki nagyáruháza
Telje, 27. sz. m (S'ov.)

A Stermecki nagyáruház közvetlenül a legjobb és világírú gyárakból es közli bevásárlásait es ezért kerül áru itásra jó es szolid áru ole óbban, mint akárhol másutt. Rendelések 500 dináron felül bérmentve. Képes árjegyzék több 1000 ábrával ingyen

Tekintse meg

karácsonyi ajándéknak alkalmas **Párisból érkezett** művészi kivitelű **gobelin képeimet, kelim abroszokat, szmirna átjárókat, menyasszonyi kelengyéket,** u. m.: filék, stórok, ágyterítők és toledó-himzéseket **Vétel nem kötelező!**

Róna Miksa kézimunka- és harisnyaáruház **Subotica, Huspiac**

**A PANTHEON MINDIG
BEVÁLTOTTA AZ IGÉRETEIT!**

NEM MINDENNAPI AJÁNLAT,
OLVASSA EL FIGYELMESEN!

Az élő irodalom mestereinek legújabb regényei:

A KIVÁLASZTOTTAK

(A Pantheon modern regénysorozata 15 kötetben.)

TARTALMA: A német, francia, angol, skandináv irodalom mai reprezentánsainak legújabb, legkiválóbb munkái, kitűnő fordításban. Csupa újdonság, amely most került először a magyar olvasóközönség elé.

KIALLITÁSA: Finom, fehér, vékony papír, éles nyomás. A vékony papír által elértük, hogy a könyv kellemesebben kezelhető. A kötés szolid kék angol vászon arany nyomással.

ÁRA: Olcsósági rekord! A terjedelmes kötetek félannyiba sem kerülnek, mint ugyanazon regények külföldi kiadása. Minden kötet bolti árához fűzve 24 dinár, kötve 36 dinár. De előjegyzés útján még ebből a szenzációs árból is hatalmas engedményt kaphat.

MEGJELENÉS MÓDJA: Havonta két kötet jelenik meg a következő sorrendben:

1. HAUPTMANN: A Démon. (A német Wanda című kiadással egyidejűleg jelenik meg.)	1928
2. KESSEL: A rongyos hercegek.	November
3. WASSERMANN: A Maurizius-eset, I.	December
4. WASSERMANN: A Maurizius-eset, II.	
5. GIDE: Pásztorének. — Isabelle.	1929
6. WERFEL: Az érettségi találkozó.	Január
7. CONRAD: Öregek és fiatalok.	Február
8. SCHNITZLER: Teréz.	
9. MAURIAC: Sorsok.	Március
10. WALPOLE: Harmer John pünkösdi királysága.	
11. H. G. WELLS: Mr. Blett worthy a kannibálok szigetén. (Wells legújabb regénye.)	Április
12. MEYRINK: A nyugati ablak angyala.	
13. HAMSUN: Csavargók, I.	Május
14. HAMSUN: Csavargók, II. (Knut Hamsun legújabb műve.)	
15. Eredeti magyar regény, az 1929. évi Mikszáth Kálmán-pályázat díjnyertes regénye.	

KEDVEZMÉNYEK ELŐJEGYZŐK RÉSZÉRE: Aki karácsonyig a teljes sorozatot megrendeli, a köteteket

fűzve . . . **19 dinár**

vászonkötésben . . . **28 „**

KEDVEZMÉNYES ÁRBAN KAPJA.

A bolti ár majdnem 50% kal magasabb. (A bolti ár fűzve 24 dinár, vászonkötésben 36 dinár.) Az előjegyzés nem jelent anyagi megterhelést, mert havonta csak két kötet árát kell kifizetni. Ezen a kedvezményen kívül az előjegyzők

**A SZOROZAT 15-IK KÖTETÉT
TELJESEN INGYEN KAPJÁK!**

MEGRENDELŐLAP

T. Bácsmegyei Napló kiadóhivatala

Subotica

Postafiók 43.

Ezennel megrendelem a KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatot 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és az első 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

FÜZVE 19 dinár kedvezményes árbán.
KÖTVE 28 dinár kedvezményes árbán.
A két könyv árát minden hó elején előre beküldöm.
Minden elsején tessék két kötetet utánvétellel küldeni.
A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknek!

Név: _____

Foglalkozás: _____

Pontos cím: _____

**Isteni csodákat
nem
hirdetek,**

de a

karácsonyi vásár

ideje alatt (december 3-24-ig) egyes cikkeket a rendszeres árnál 30-40 százalékkal olcsóbban árulom

Azonkívül az első két napon, hétfőn és kedden a raktáron levő összes árukból 10% engedményt adok, természetesen az ocassio árúknál a 10% érvénytelen. Maradékjaim között vannak komplett férfi öltönyökre és női ruhákra való elsőrendű szövetek. Külön karácsonyi csomagok lesznek ajándékozás céljaira. Mindenki meggyőződhet vételkötelezettség nélkül, hogy elsőrendű kifogástalan napi cikkeket árusítok olcsón, nem pedig külön erre a célra vásárolt olcsóságokat

Tisztelettel **Pero Vujković**

ZEISS

tükörfény

irodák és üzemek részére

legjobb és árammegtakarító világítás

irodák
üzletek
kirakatok
gyárak
csarnokok
építési telkek
vasutak stb.

világítására

Az ezüstös háttérű üvegtükör erősen veri vissza a fényt. A tükröt több féz és lakkréteg védi az időjárás behatásától. Olcsó utánpótlásoktól óvakodjék, mert a valódi Zeiss-lámpákkal nagy árammegtakarítást és a legszebb fényt ér el

Ajánlatot és Bel. 217. katalógust küld a

Zeiss Ikon
Arbeitsgesellschaft Goetz-Wetzl

képviselője:

Fernand Bove Beograd, Knez Milutina br. 5

1 drb sütemény	2 dinár
1 szép torta	40 „
1 kg. finom teasütemény	60 „

Minden 10 kg. teasütemény után 1 kg. teasüteményt adok ingyen

STEINER CUKRÁZDA
Subotica. Telefon 206

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

2 kiváló eseménye a szezonnak! Universal filmek!

KARRIER

Modern miliőben lejátszódó spanyol szerelmi és forradalmi film napjainkból. — Főszereplők:

IVAN MOZUHIN, SUZY VERNON

HALÁL URA

Aviatikus kalandorfilm merész akrobata-mutatványokkal és trükkökkel

HÁZASSÁG

Megnősülne harminc év körüli jól szituált kereskedő, izraelita családból 300.000 dinár hozományra reflektál. Csakis teljes című levelekre válaszol. Leveleket »Subotica« jelígre e lap kiadóhivatalába kér. Diszkréció biztosítva. 12567

FOGLALKOZÁS

Órai munkát, könyvek lefektetését és rendbehozását vállalja szerbül és németül beszélő könyvelő. 12612

Szakácsnő, teljesen perfekt, állást keres egy helyre férjével, ki kocsisnak, vagy házmesternek ajánlkozik. Gyermekünk nincs. Cim a kiadóban. 12583

Gyógyszertártulajdonosok. Alkalmazottak állandóan előjegyzésben vannak Kemikalijánál, Novisad. 12589

Pömlőnári állást keres kereskedelmi és vámörlesben teljesen jártas szakember. Szíves megkereséseket kér Pömlőnár, Sombor, Atanaković u. 24. 12585

Drag. Lj. Jovanović kereskedő, Cara Dušana 8. jóvaló, megbízható kocsis keres. 12604

Órásségédet, jó kis munkást, azonnali belépésre felveszek. Ádám ékszerész Subotica, Rudić ul. 6. 12606

Disznóvágást vállal, elsőrendű munkát végez Merkovics István (Vidaković) hentesmester, Daničićev (Szegedi) put 1. 12367

Kölcsönt, 20—30.000 dinárt keres jól szituált kereskedő, haszonrészesedéssel vagy megfelelő kamatra. Leveleket »Kölcsön garántálva« jelíggel a kiadóhivatal továbbít. 12394

Magisterek, assistensek és praktikánsok, kik elhelyezést óhajtának, irjanak Kemikalija, Novisad, cimre. 12346

Idősebb udvaros azonnaltalra kerestetik Fischer Ernő dobozgyárában. 12535

Nevelőnő, német-magyar nyelvtudással, éves bizonyítványokkal uri családnál állást keres. B. leveleket »Gyermekgondozó« jelígre a kiadóba kér.

Disznóvágást, husfűtlést szakszerűen vállal Horváth Imre hentes és mészáros, VI., Madjarska ul 19.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almaszó közzétételére számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbontott jelzés leveleket továbbítunk. Kérdésekben válaszolunk melléklettel.

Praga Ficcio négyüléses autó, keveset használt, kedvező áron eladó. Cim megtudható Dr. Szántó Miklósnál, Sombor, Apatinska ul. 46. 12586

Birtokeladás. 50 hold prima szántóföld, kukoricaszárral és szalmával, továbbá 800 m² szőlő gyümölcsfákkal, Sombor közelében, Bukovicski állomás mellett eladó. Bajzer József Apatin 1439. szám. 12583

Friss töltésű
ROHITSI
ásványvizeka legolcsóbb árban
szerezhető be

A. ZORIC

fűszer-csemege,
és festékküzelésben
SOMBOR,
Kraljevića Djordja ul.5

Zászlók

legolcsóbban kaphatók

Mavro Klein
Subotica, zsidótempom
mellett. — Az üzlet pntek
delután csak 3 ó áig van
nyitva

Olcsó bor!

1 liter kitünő
fehér-faj oz 6 din.1 liter kádarka
siller . . . 6 din.

Nojcssek Géza

fűszerkereskedésében

SUBOTICA

Eladó nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa, diszcserjék a Máriatelepi faiskolában Nova Kanjicsán (Bánát). Árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola kezelő. 12538

Megvételre keresünk jobb gyártmányú, használt 60—120 HP Diesel-motort. Dj. Smiljanski i Sinovi motor-ni min i električna centrala, Čurug. 12523

Gulyás-
tejcsarnokSubotica, Trumbićeva 7
Papucspiac. Conen-
palotaLegolcsóbb
bevásárlási
forrás

LEA HÁRVASZTÓVIZ egyelőre a világos és árta matlan speciális szer arctól a átlanság ellen. Barmilyen szépséghibája van (pő, foltok, pattanás, mélyszar, zúroz, nagy por usos, vagy veresbőr, ráncok, hámlás) a lea arctól LEA HÁMLASZTÓVIZZEL és új csodás arca, a lea arctól kap. Ára pontos használattal utasítással 150—dinar. Készít és utóvételrel szét ad

LEA KOZMETIKA

Beograd, Knez Mihajlova 18
III. Telefon 45—46

Hirdetéseket

Sentán a Bácsmegeyi Napló részére

Molnár Sz. Vince

könyvkereskedése vesz fel.

VÁROSI MOZI

Csütörtök — vasárnap

Kettős műsor! Grandiózus két sláger!

TILTOTT SZERELEM

Egy család drámája. — Főszereplők: Gina Mauca,
Rudolf Klein, Rouge Vera Schnutterlow

Hat szép leány szállást keres

A főherceg és a bárónő kalandja

Fenomenális vigjáték. — Főszereplők:

Jenny Jugó, Verebes Ernő, Georg Aleksander

Használt pult és fűszeres-állvány megvételre keresettek Kádár Lajos Halasi-ut. 12609

Házhelyet keresek megvételre, 400—500 négyszögöl nagyságban, lehetőleg közel a beltérhez. Ajánlatokat ár és a helyszín megjelölésével kérek. Gróf Antal, Bojgojevo. 12576

Patkanin patkányirtószer doboza 15 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál. Velekli Beckereken. 9678

Figyelem. Legjobban és legolcsóbban, csakis a »Néparuházban« vásárolhat, Conen palota, csirkepiac sarok. Amerikai rendszerrel részletre is 12263

Molnár ház jófajta vendéglővel és fűszerüzlettel más vállalkozás miatt eladó. Erdélyi Lajos, Mol. 12308

Szalvátoros üvegeket, literest és félliterest, keresek megvételre. Andrija Schwarz Subotica. 12007

Ház eladó. Három éve épült, egészséges lakásokkal, szépen rendbehozva. A SzAND-pálya mögött. Tomićeva ul. 56. 11391

Nemes gyümölcsfák, négyévesek Magyarországhoz importáltak, fajtiszták fajokban kaphatók Rutkay László telepén. Lelenház megett. 12433

Eladó saroktelek. VII., Ostojevića ulica 22. 101 négyszögöl. 35.000 dináron felüli ajánlatokat Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalába kérem továbbítás végett. Cim ugyanott megtudható. 12522

Malmunk felépítéséhez vennék jókarban levő teljes malomberendezést, esetleg egyes darabokat is. Levélbeli ajánlatokat ár megjelöléssel Karlovi Gőzmalom R. T. Dragutinovo címre kérünk. 12472

Drótkerítés fonógépet keresek megvételre. Ajánlatokat fényképpel és ár megjelöléssel a kiadóba kérek. 12537

Keresek a városhoz közel egy lánc szép, jókarban levő szőlőt. Cim a kiadóban.

KÖLÖNFÉLE

500 DIN. JUTALMAT KAP, aki a szerdán délután 4 és 6 óra között eltűnt fehér-szőrű sötétbarna foltos hegyesfüllű, piszeorru, Dundi névre hallgató francia bulldogot megtalálta. Cim: Hartmann, Preradovića ul. 18. 12596

Kilenc kapa szőlő a város alatt bérbe adó. Zmaj Jovina 2. 12611

Háromszobás uccai lakás azonnaltal kiadó. Usporedna ul. 1. Gőzfürdő mellett. 12582

Butorozott szoba tágas, világos, lépcsőházi különbejárattal, irodának kiválóan alkalmas, városházával szemben, kiadó. Bővebbet: Kölcsonkönyvtárban, Huspiac. 12586

Ingyen kap 1 próbadoz eredeti Daruvary krém, ha portóra beküld bélyegben 2 dinárt. A Daruvary krém ezideig a legjobban bevált szer arctisztítószer, szepők, májfoltok ellen. Kapható szaküzletekben. — Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, fűpostával szemben. 11357

A Főter közvetlen közelében két egymásba nyíló, elegáns butorozott szoba garderohe (mosdó) szobával, nagy uccai teraszszal, két személynek, esetleg irodának azonnaltal kiadó. Felvilágosítást nyújt Dunav biztosító, Vilsonova ulica 11. 12311

December hó 3.-án kezdődő karácsonyi vásáron többet nyujtok, mint ezelőtt!

Remek minőséget választékos kiszolgálást hihetetlen olcsó árakon!

Beck Jenő

kötött-szövöttáru gyára

Kicsinybeni árusítás

Rudićeva ulica (Gyümölcs piac)

„DANICA“ CIPÓGYÁR

értesíti a b. vevőközönséget, hogy az eddigi Jelašićeva-ulica 7. számú „DANICA“-féle cipőbizományi raktárt beszüntette, azért kérem a vevőközönséget, hogy aki „DANICA“-féle cipőt akar vásárolni

„Danica“ cipőt Szuboticán csak az Aleksandrova ulicai „Danica“ cipőüzletben kap.

A raktáron lévő egyes cipők árait leszállítottuk annyira, hogy a nagyérdemű közönségnek beszerzési áron adjuk.

Mielőtt cipőt vásárol, kérjük kiratainkat megtekinteni!

Tisztelettel „DANICA“ CIPŐÜZLET